

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre 7 korona.
Egy hét 3 k. 40 f.

VIDEKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre 8 korona.
Egy hét 3 k. 30 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csemádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁMA: 367

KIADONIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 29. sz.

TELEFON-SZÁMA: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, február 14.

Rohammal elfoglalt erős orosz támaszpontok.

Budapest, február 13. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

A valeputnai uttól délre csapataink rohammal elfoglaltak egy nagyon megerősített orosz támaszpontot. Ez alkalommal 3 tisztet és 168 főnyi elfogott légénységet szállítottak be és 3 géppuskát zsákmányoltak. Zwizyn mellett a Szereth legfelső folyásánál az ellenség felrobbantott egy aknatolyosót és azután kétszeres támadás után megkísérelte, hogy állásainkba benyomuljon, de hasztalan.

Olasz harctér:

A Wippach völgyben az élénk ágyuharc tegnap is tartott, az olaszok számos gázgránátot használtak el. St. Peter környékéről intézett ellenséges támadásokat visszavertünk. A Coalba szakadéktól délre beszállított foglyok száma 3 tisztre és 88 főnyi légénységre emelkedett. A Tonale szorosnál csapataink rajtaütöttek egy ellenséges támaszponton és 23 olaszt elfogtak.

Délkeleti hadszíntér:

Nem volt különös esemény. Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Események a tengeren.

Február 11-én délután tengerészeti repülőgépeink egy csoportja sikeres felderítő repülést hajtott végre Valona, Santi Quaranta és Corfu felett. Egy másik repülő csoportunk február 12-én a kora reggeli órákban támadást intézett Brindisiben a katonai műtárgyak és torpedójárművek ellen és bombatalálatokat ért el. Valamennyi repülőgépünk sértetlenül tért vissza. Hajóhadparancsnok.

Eredménytelen orosz felderítő csatározások.

(Sikeres támadásunk a Cserna-hajlásban.)

Berlin, február 13. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

*A nappali erős köd ugyszólván az egész arcvonalon korlátozta a harc tevékenységét. A Somme területén a tüzérségi harc este kiújult és éjjel váltakozó hevességgel különösen élénk volt. A St.-Pierre—Vaast-erdő és Pe-

Hát a fogyasztók?

Ismét kísérleteznek a városi urak. A gyomrunkkal kísérletesnek. S mi becsületes őszinteséggel bevalljuk: félünk, hogy ez a sokat szenvedett gyomor fogja megadni az árát az újabb kísérletezésnek.

A városi tanács ugyanis, mai ülésén elhatározta, hogy megszünteti a hatósági üzleteket. Miért szünteti meg? kérdezzük. A hatósági üzletek nem végzik jól a dolgukat, a közéletmezési üzem deficitel jár. Hogyan? — bátorkodunk megszólalni, — most kezd ez fájni a nagyrebecsült tanácsnak, most, amidőn a hatósági üzletek, a körülményekhez képest, tisztességesen teljesítették a feladatukat, amikor a jegyrendszer alapján, tolongás és sebesülés nélkül meg lehetett bennük kapni azt a keveset, amire mindenki igényt tarthatott?

A hatósági üzleteket be kellett volna zárni akkor, ha annak a célnak — amelynek szolgálatára megnyitottak — nem felelték volna meg, vagy esetleg meg sem kellett volna nyitni azokat, ha a kereskedők jól el tudták volna látni a közéletmezést. De ebben az esetben gyorsabban kellett volna mozogni a városházán az előrelátás kerekéinek.

Nem vagyunk ellenzői annak, hogy a kereskedők árusítsák az élelmiszereket, amint hogy a hatósági üzleteknek sem vagyunk feltétlen hívei, mi épúgy helyesnek tartjuk az egyiket, mint a másikat: csupán az eféle kísérleteknek, vagyunk határozott és elvi ellenségei. Mert mi sem kereskedőpártiak, sem hatóságpártiak nem vagyunk, hanem kizárólag — fogyasztópártiak. Mert sem a hatóság, sem a kereskedők érdeke tekintetbe sem jöhet akkor, midőn a fogyasztók ezreinek az érdekéről van szó. Oldják meg jobbra vagy balra a kérdést: a fődolog az, mi nyerhet a megoldással a nagy közönség? Amelyet már megkínóztak, kiuzsoráztak, kiéheztettek, amelynek a gyomrával annyiszor játszottak már házardjátékot s amely nem hajlandó tovább eltűrni a kísérletezésnek bizonytalan formáit. A közéletmezés kérdéseiben nyilatkozott már a hatóság, nyilatkoztak a kereskedők, egyedül a nagyközönséget nem kérdezték meg még: melyik formát tartja magára nézve kedvezőbbnek? Mielőtt ilyen nagyhorderejű kérdésekben határoztak a városi urak: talán mégis tanácsos lett volna, ezt is megcselekedni?!

ronnes között Ypern és Arras közt ellenséges felderítő csapatoknak számos előretörése meghiúsult.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Dryswjahy-tótol délre néhány rohamesapatunk benyomult az orosz állásba és 90 fogollyal és egy géppuskával tért vissza. Lucktól nyugatra az oroszok felderítő előretörései és akna robbantásai eredménytelenek maradtak. Zwyzyn mellett, a Szereth felső folyásánál több orosz zászlóaljnak kétszer megismételt támadását visszavertük.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A valeputnai uttól délre csapataink egy erősen kiépített támaszpontot rohammal elfoglaltak. Foglyokban 3 tisztet és 168 főnyi légénységet, zsákmányokban pedig 3 géppuskát és sok hadiszert szállítottak be. Uz és Putna között sok helyen élénk ágyu és előtéri csatározások voltak.

Mackensen vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Különös esemény nem volt.

Macedóniai harctér:

A Cserna hajlásban csapataink hatalmas tüzérségi előkészítés után megtámadtak egy ellenséges magacslati állást Peralovotól keletre és rohammal elfoglalták azt, valamint néhány táborhelyet az arcvonal mögött. Csekély veszteség mellett 2 tisztet és 90 olaszt elfogtak, továbbá 3 géppuskát és 2 aknavetőt zsákmányoltak. Ludendorff, első főszállasmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kitüntetések. A király az ellenség előtti tanúsított vitéz és eredményes magatartásuk elismerésül Valerián Zsigmond, a 2. honvéd huszárezrednél beosztott 3. honvéd huszárezredbeli századosnak a hadiékítményes 3. osztályú vaskoronarendet adományozta, egyben megparancsolta, hogy Zeckentmayer Károly, a 2. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 4. honvéd gyalogezredbeli századosnak, Pirkner Béla dr., a 2. honvéd huszárezrednél beosztott 8. honvéd huszárezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés utólag és Martay János a 305. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli hadnagynak és Dianchy Guidó Ferenc 3. honvéd huszárezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés tudatá adassék.

Magyar-románok tiltakozása a felszabadítás ellen.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: A hazai románság egyházi és világi képviselői ma a következő tiltakozó feliratot adták át: Tisza István gróf miniszterelnöknek azzal a kérelemmel, hogy azt a trón számolya elé juttassa:

— Az entente államok kormányainak az Egyesült Államok elnököhöz intézett válasza szerint ellenségeink hadicélja a különböző nemzetiségeknek és így közte a románoknak is idegen uralom alól való felszabadítása. Ezen nyilatkozattal ellenségeink egyenesen hazánk integritása ellen törnek. Mint a magyar szent korona országában lévő románok egyházi és világi képviselői és hivatott vezetői a hazai románság nevében a legnagyobb mértékben visszautasítjuk azt az állítást, hogy minket bárki is idegen uralom alatt levőknek tartson. Mi románok szabad és egyenjogú polgárai vagyunk a magyar hazának. Nincs Magyarországon egy olyan törvény sem, mely jogok és szabadságok, valamint kötelezettségek tekintetében a magyar és nem magyar ajku honpolgár között különbséget tenne. Évszázadok óta ragaszkodik a román nép a legnagyobb hűséggel és szeretettel hazánkhoz saját fiai vérével annyiszor áztatott földjéhez. A felkent uralkodó személye és a felséguralkodóház iránti hűség pedig ősi hagyomá-

nya népfünknek. Magasztos érzelmektől áthatva küzdöttek évezredek át őseink magyar testvéreikkel együtt a magyar szent korona védelméért és dicsőségéért. És hogy most unokáik is ugyanezt teszik, ennek tanulsága a harotereken patakokban ömlő vérük, itthon pedig a minden áldozatra kész lelkesedésünk. Nekünk tehát nem idegen a magyar szent korona uralma. Nem akarjuk a hangoztatott felszabadítást. Mi ragaszkodunk magyar hazánk sértettségéhez. A hazai román nép e határozott, habozást nem ismerő magatartását nem pillanatnyi oppurtimisztikus tekintetek szabták és szabják meg, hanem évszázados tapasztalatokon és történelmi hagyományokon alapuló mély politikai meggyőződés, mert tudják, hogy a jövőben is a magyar szent korona fénye és melege van arra hivatva, hogy a magyarországi románság kulturális, gazdasági és politikai fejlődését biztosítsa. Mi magyarországi románok, ragaszkodunk ahhoz, hogy valamennyien a magyar szent korona uralma alá tartozzunk. Ezen törhetetlen akaratunk védelmében vérzenek fiaink és ezen akaratunk biztosítása érdekében a hazai román nép küzdeni fog összes szellemi és fizikai fegyvereivel.

A feliratot az egyházi fejedelmek és 160 világi férfi írta alá.

Mit tárgyal a holnapi közgyűlés?

(Előkészítő tanácsülés.)

● Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi tanács ma tartotta a holnapi közgyűlést előkészítő ülését, Kintzig János főispán elnöklésével.

A marosparti telkek ügyében Kovács Vince kulturtanácsnok túl olosónak tartja a városszabályozó bizottság által ajánlott kikiáltási árat, a Reisinger-féle telkekre ugyanis nagyon ráfizetett a város. 200 korona kikiáltási árat kér megállapítani. — Varjassy Lajos polgármester esatlakozott Kovács Vince indítványához. Kintzig János főispán véleménye az volt, hogy tekintettel arra, hogy a Goldschmidt Márkáné által megpályázott telkek luxusobjektumok és mint ilyenek csak nagyon minimális adófizetés alá vonhatók, szintén esatlakozik Kovács Vince véleményéhez. Varjassy Lajos polgármester azzal érvelt, hogy a város 3 esztendővel ezelőtt, kint a vasutnál fizetett 150 koronát a telkek négyeszőgőléért! A Verboš Nándor megpályázta két telket pedig, — tekintettel arra, hogy a pályázó ugyanis legkorábban csak három év múlva kezdi meg az építkezést, — helyesebbnek találná majd a békekötés után eladni. Kintzig János főispán: Alkalmasnak tartja a mostani időpontot az eladásra, de a 40 korona kikiáltási ár túlkevély. Indítványozza, hogy szólítsák föl Verbošot új és magasabb árajánlat benyújtására. A tanács ilyen értelemben fog előterjesztést tenni a közgyűlésnek.

A tüzoltóság intézményének fejlesztésére a tanács magáévá tette a műszaki bizottság javaslatát.

A vágatási díjak fölemelésénél Lőcs Résző h. polgármester, gazdasági tanácsnok, azt indítványozta, hogy ne csak ideiglenesen, hanem véglegesen is emeljék föl az árszabást.

Miniszteri rendelet szabja meg ugyan, hogy a vágatási díj nem lehet magasabb különként 2 fillérnél, de Aradon ma is több ennél a vágatásoknak ára. Intézzenek tehát fölterjesztést a miniszterhez, fölvilágosítva őt arról, hogy a vágatási díjaknak 0.7-es fölemelését kérik. Így a vágatási díjszabás a következőképpen alakul:

Felnőtt marha volt 4 kor. 36 fill., lesz 5 kor. 58 fillér.

Növendék marha volt 1 kor. 18 fillér, lesz 5 kor. 58 fillér (a vágás megakadályozására.)

Borju volt 1 korona 18 fillér, lesz 1 kor. 36 fillér.

Juh-kecske volt 34 fillér, lesz 50 fillér.

Bárány volt 24 fillér, lesz 24 fillér.

Sertés volt 1 korona, lesz 2 korona 64 fillér.

A tanács ilyen értelemben fog a közgyűlésnek javaslatot tenni. Következett

(a villamárak fölemelése.)

Az Aradi Közlöny részletesen ismertette az Aradi Villamossági Részvénytársaságnak beadványát a városi tanácshoz, amelyben a villamos áramnak 1 filléres fölemelését kérte, továbbá fölmentést az alól a szerződésben megállapított kötelezettsége alól, hogy ez év április elsején a villam árát kilowattónként 1 fillérrel le kelljen szállítani. Megirtuk azt is, hogy a műszaki bizottság ennek a kérelemnek jogos és méltányos indokaira való tekintettel, helyt adott, azaz hozzájárult ahhoz, hogy a magánvilágítás ára a közgyűlési határozatainak jogerőre emelkedésétől számítva a békekötés utáni első hónapig 8 fillérben állapítsák meg, de a közvilágítás ára továbbra is a régiben maradjon.

A mai előkészítő tanácsülésen elsőnek Kovács Vince kulturtanácsnok ellenezte a részvénytársaság kérelmének teljesítését. A társaság jó eredményű üzletéiben — mondotta — soha jótékony, vagy kulturálokra nem áldozott, sőt a szerződésben megállapí-

tott legminimálisabb kötelezettségeit túl nem lépte. A mai nehéz időben nem szabad a közönséget még a szerződéses viszonyban levő vállalatnak is kiszolgáltatni.

Varjassy Lajos polgármester esatlakozott Kovács tanácsnok véleményéhez, annál is inkább, mert az áremelés csak a kisembereket sújtaná, hiszen a nagyfogyasztóknak pauszálé kötésük van a gyárral.

Kintzig János főispán szintén a műszaki bizottság határozata ellen szólalt fel. Más városokban őt, sőt van, ahol négy fillérbe kerül a villany. A társaságnak ugynevezett veszteségét nem szabad a közönségre áthárítani. Nem tartja az ily eljárást egy nagy vállalat, sőt tröszt részéről megengedhetőnek.

— A tanács a holnap közgyűlésnek a társaság kérelmének elutasítását fogja ajánlani, vagy legfeljebb az április 1-i árszállítás elengedését.

(A városi élelmiszerüzem.)

Nagy Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tag tudvalegőleg egy indítványt nyújtott be a városi tanácshoz, amelyben javasolja, hogy küldjenek ki egy bizottságot a városi élelmiszerüzem üzleti könyveinek és mérlegének, különösen a juh és egyéb beszerzéseknek megvizsgálására. Varjassy Lajos polgármester a mai előkészítő tanácsülésen bejelentette, hogy miután ilyen bizottságnak kiküldése már régebben megtörtént, Nagy Sándor dr. indítványa tárgyátalan. A kiküldött bizottság tüzetesen megvizsgálta a városi élelmiszerüzemnek veszteség és nyereség számláit és munkájának eredményéről a holnapi közgyűlésnek fog a polgármester jelentést tenni. Lapunk más helyén ismertettük ezt a jelentést.

Következett a Groszmann-féle

(jéggyár bérlete.)

A műszaki bizottság felhatalmazásával Heinrich Gyula és Zádor Imre előzetes szerződést kötöttek Groszmannal, mely szerint a város bérbeveszi tőle a jéggyárat 1917. évi december 31-ig 12000 korona bérösszegért, az Aradi Közlönyben annak idején már ismertetett feltételek mellett.

Varjassy Lajos polgármester jelenti, hogy Löwy Mór a Haggennacher-féle jégtraktárakat készségesen fölajánlotta a városnak ingyen. Most annyi természetes jég van, hogy a nyárára bőségesen eleget el tudunk tenni. Ivascu tüzérkapitány (mint az Aradi Közlöny mai számában megírjuk) pedig kelő számú katonát bocsátott a város rendelkezésére a jégvágáshoz.

Kintzig János főispán: Nem érti, hogy Groszmann miért akarja épen most a jéggyárat bérbeadni.

A tanács az előzetes szerződésnek megsemmisítését és a műszaki bizottság javaslatának elutasítását határozta el.

(Paprikagyár Aradon.)

Szell Árpád paprikatermelésre kért városi földbérletet és paprikatermelés létesítését ígérte meg. A tanács átérzi ennek a kérdésnek jelentőségét, a szegedi drága import kiszorítása közérdek. Egyes homályos pontok miatt azonban Szell Árpádot föl fogják szólítani újabb ajánlattételeire.

(A színház bérlete.)

Végül Kovács Vince kulturtanácsnok ismertette a színügyi bizottság ismeretes határozatát, mely szerint az aradi Nemzeti Színházat 1919. szeptember 30-áig pályázat kiírása nélkül újból kiadják Szendrey Mihály jelenlegi igazgatónak, egyúttal föl szólítva őt a 12000 korona biztosítékúak letételére. A színügyi bizottság határozatát Szendrey Mihály a polgármesterhez intézett levelében köszönte meg, amelyben azt írja, hogy a két esztendő szerződés meghosszabbítás megfelel az ő érdekeinek.

Elsülyeszti a németek a kísérleti hajókat is.

— Saját tudósítók teletöljelentése. —

Brvan volt amerikai külügyi államtitkár nagy befolyásának tudható be, hogy az amerikai kormány még nem döntött a kereskedelmi hajók fölfegyverzésének ügyében. Wilson a döntést a kongresszus elé akarja terjeszteni, más eshetőség nem jöhet tekintetbe.

A Corriere della Sera jelentése Londonból: A Newyorkból Bordeaux-ba induló Orleans és Rochester hajók azért nem voltak ágyukkal felszerelve, mert az amerikai magánvállalatoknak a kormány nem tudott ágyukat adni. Amerikába nincsenek felesleges ágyuk.

Berlini híradások szerint kizárt dolog, hogy a két amerikai kísérleti hajót a Saint Lout és a Saint Pault más elbánságban részesítsék, mint egyéb hajókat. Amerikának egy útja van arra, hogy hajóinak megtorpedozását elkerülje és pedig az, amit a német jögyzék számára kijelölt.

Peary ellentengernagy felszólítást intézett Wilsonhoz, hogy rögtön létesítsen léghajórajt a tengerpart védelmére. Az első félévben 2500, a második félévben még 3000 repülőgépre volna szükség.

Newyorki lapok szerint azzal foglalkoznak, hogy a kikötő előtt három kilométeres hosszúságban drótkadályokat készítsenek, hogy ha egyszer a háború kiver, a bejáratot elzárhassák.

A Daily News tudósítójának Gerard kijelentette, hogy tudomása van entente lapoknak arról a híreszteléséről, miszerint öt kezes gyanánt tartották vissza Németországban. Ahelyett helyesebb lett volna azt mondani, hogy öt addig tartották vissza meghatározott helyen, amíg Németország nem tudta biztosan, hogy Bernstorf nagykövettel szemben hogyan járt el az Unio.

Gerard amerikai nagykövet Quinner drezdai bankigazgatónak távozása előtt 350.000 márkát adott át, mint német amerikaiak gyűjtését Németország részére.

Cselédkönyv mint betörő szerszám.

— Saját tudósítók teletöljelentése. —

Veszedelemes betörő-bandát tett a mai nap folyamán ártalmatlanná a budapesti rendőrség. Nöbbségi időben a betörések száma a fővárosban szerfölött emelkedett s bizonyos jelekről azt lehetett következtetni, hogy a betörések legnagyobb részét egy jól szervezett társaság hajítja végre. Először az tűnt fel a rendőrségnek, hogy rendkívül sok cselédkönyv veszett el, illetőleg sok leány tett panaszt, hogy cselédkönyveket visszatartották. Az elveszett cselédkönyvek számának növekedésével szaporodtak a betörések. Ezen a nyomon indult a rendőrség s ma aztán sikerült kézre keríteni a veszedelemes embereket.

A banda főnöke Gúntner Gyula 26 éves péksegéd, aki egy fiatalkorú leánnyal szövetségbe a betörések egész halmazát hajította végre. Gúntner a múlt év őszén megszökött ezredétől, Pestre ment és sokáig a fővárosban csavargott. A fiatalkorú leánnyal megismerkedve, azt nővérének adta ki és hozzájárult terveinek kiviteléhez. Cseléd leányokat szerződötetett, illetőleg egy-két korona előlegpénzt adott nekik s ennek fejében magához vette a cselédkönyveket.

— Elsején aztán pontosan beállítson! — szölt hozzájuk s utjukra engedte őket.

Az így szerzett cselédkönyvvel aztán elszereződött a fiatalkorú leányt jobb házakhoz, ahol a leány két-három nap alatt küsmervén a helyzetet, módot nyújtott a betörőnek, hogy a lakást a kínáló alkalommal kifosztihassa. Gúntnernek az ilyen nagyobb szabású betöréseknél két társa is volt. Mind a kettő leány, a főváros moosarának lakói. Az egyiknek Vadász Katalin, a másiknak Kovács Emília a neve.

Legutóbb Kalmaznik Nándor mérnökhöz vitette el Gúntner a fiatal leányt s ott szerződötette el szobaleánynak. A gyakorlott és ügyes leány csakhamar megnyerte a háziak bizalmát s pár nap alatt teljesen otthonos volt a ház-

ban. Gondosan megvizsgált és megfigyelt mindent s rövidesen értesítette Gúntnert a dolgok állásáról. Most már csak az alkalomra vártak. Ez nem is késett sokáig.

Kalmaznik tegnap ottévezott a fővárosból s a lakásában nem maradt más, csak nagyönje özv. Schmal Alajosné, aki egy kissé nagyot hall. A szobaleány azonnal értesítette a jámadaraktat, akik siettek mind a hármán a pompásnak ígérkező zsákmányra. A fiatal leány beboosátotta a konyhába a három börtönvirágot, ahol azok megkezdték a tárgyszemlést és a megbeszélést. Gúntner azt javasolta, hogy egyszerűen tegyék el láb alól az öreg asszonyt. Ettől azonban a leányok megijedtek, különösen a fiatalkorú leány, aki ekkor már el is állotta az ajtót s nem akarta beboosátani a társait. Gúntner azonban félre lökte s mind a hármán berontottak az ajtón. Schmalnét megkötözték s miután a szobaleány félt, hogy megtalálják ölni és hangosan sopánkodott, a három gonosztevő, hogy utjukban ne legyen, őt is megkötözték s a száját az öregasszonynak s a szobaleánynak is betömte.

Most hozzáálltak nyugodtan az értékes dolgok összeszedéséhez. Rövidesen mintegy 15.000 korona értékű ékszert és ruhaneműket szedtek össze, amelylyel Gúntner, Vadász Katalin és Kovács Emília gyorsan tova állottak. A szobaleányt is magukkal vitték.

Este visszatérve a mérnök, félholtan találta összekötözött nagynénjét, kit a kiállott izgalmak súlyos beteggé tettek.

A detektívek az öreg asszonytól kapott értesítések nyomán elindulva először is a külvárosi korosmákat vették sorra. Az egyikben értesültek is arról, hogy pár órával előbb mulatott ott egy katona két leánnyal, szört a pénzt s a leányok tele voltak értékes ékszerekkel. Nyomról-nyomra haladva ma aztán mind a négyüket elfogta a rendőrség. Kihallgatásuk alkalmával egész sor betörést vallottak be. A rendőrség azzal is gyanúsítja őket, hogy a Kőbányán nemrég meggyilkolva talált bosnyák katonát is ők ölték meg és rabolták ki.

Pikler Gyula előadása az adókgondolóknak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kilényi János főszámvevő az 1917. évi költségvetésre vonatkozó javaslátában jelentette a tanácsnak, hogy a mai 66 százalékos pótdadó mellett is még 450.000 korona fedezetlen hiány van. Ennek behozatalára a főszámvevő több propezióval állott elő és a következő adónemek valamelyikének behozatalát sürgette: telekértékadó, házbérfillér, városi mozgólényképszínház, vígalmi adó, vagy közuti közlekedési adó. Ez adónemek valamelyikének behozatala tárgyában egy szűkebb bizottság már régebben tárgyalásokat folytatott és értekezett, Jegessy Károly dr. tiszti főügyész elnöke alatt. A bizottság tagjai voltak: Kilényi János főszámvevő, Adler Andor törvényhatósági bizottsági tag, Szathmáry János, Leopold Zsigmond és Varjassy Lajos dr. Ez a bizottság többszöri értekezlet és tárgyalás után elhatározta, hogy felkéri Pikler J. Gyula dr-t, a főváros statisztikai hivatali igazgatóját, — aki Budapesten a telekértékadóról szóló szabályrendelet kidolgozásával van megbízva, — egy informatív előadás tartására.

Pikler Gyula dr., a bizottság felkérésére ma érkezett Aradra és délután az adókgondoló bizottságnak bizalmas értekezletén hosszú informatív előadást tartott. Az értekezleten Kintzig János főispán és Varjassy Lajos polgármester vezetésével a bizottság összes tagjai részt vettek. Pikler dr. részletesen ismertette a telekértékadóról szóló kimutatásait és nézelőt. A mai értekezlet után most már rövidesen üsszszolag ülni az adókgondoló bizottság, hogy véglegesen állást foglaljon.

Az „Aradi Közlöny” munkatársa beszélgetést folytatott a kiváló statisztikussal és közgazdasági íróval. Pikler dr. volt szíves előadásának anyagát a következőkben ismertetni.

— Mindenekelőtt kijelentette kérdéseinkre, hogy az aradi viszonyokat meglehetősen ismeri, amennyiben másfél évvel ezelőt előadást tartott nálunk és akkor tájékozódott Arad városnak telekértékéről.

Pikler dr. szerint Aradon felszázalékos telekértékadó behozná a költségvetésben mutatkozó 450.000 korona hiányt. Nézete szerint a telekértékadó a közgazdasági életre ártalmas befolyást gyakorol, hatásában például megeli a telekspekulációt, mert aligha lesz akárcsak is kedve spekulatív szempontból bevertetni a telkét, ha azután adót kell fizetni. Az aradi viszonyokra vonatkozólag a tudós hozzávetőleges számítás alapján arra az eredményre jutott, hogy nálunk egy fél százalékos telekértékadó behozatalával a budgetet egy előbb meg, hogy a pótdadót leszállítsák.

Határozottan ellene van Pikler dr. azoknak az adónemeknek, amelyek a termelést gátolják, vagy visszavetik; így a kávéházi, világítási, mozi, közuti stb. adóknak. Leghatározottabban ellene van a házbérfillérek behozatalának is, mert ez szintén a termelésre: a lakás viszonyokra gyakorolna káros befolyást. A telekértékadónak behozatalával több vidéki nagy város foglalkozik, köztük Temesvár is. Pikler Gyula dr. több helyre kapott az uszhoz hasonló meghívást.

A telekérték emelkedése mellett az adójövedelem is emelkedne, a telekértékadó ugyancsak állandó adónem lenne, amelyet szigorúan vétnének ki újból, a változott értékviszonyoknak megfelelőleg. Mint valódi reál-adó ez az adónem nem lenne, nem is lehetne progresszív, minden telek után egyformán fél százalékot adózna a gazdája.

Németország nem enyhíti a blokádot.

(Saját tudósítók teletelentése.)

A Wolff-ügynökség jelenti: A Sunday Times a következőket írja: Németország egy egész héten át vakon rohant előre. Buvárhajói elpusztítottak minden hajót, amely csak célpontja lehetett torpedóknak. Nem szükséges senkit sem meggyőzni arról, hogy Németország új politikája bizonyos balsikert jelent. Emlékezni kell arra, hogy mikor első ízben kezdett Németország tengeralatti kalózkodást, már akkor is csak az első napoknak voltak sikerei. A siker csökkent azonnal, amikor a következő napokon a védő rendszabályok megjavultak.

Erre a hírre a Wolff-ügynökség a következő megjegyzést teszi:

Az elsülyesztett tonnatartalomról ismeretessé vált számadatok és a hajózási üzemnek a zárlati zónán való hatalmas megzavarása sokkal világosabban beszél, mint a Sunday Times, mely egy bizonyos aggodalmát csak nagyon rosszul tudja elrejtteni. Egyébként, ha a tengeralatti háboru korábbi fázisában a tengeralattiak sikere egy bizonyos idő után megcsökkent, az egész világ előtt ismeretes, hogy ez milyen akadályokra volt visszavezethető, amely akadályok már most nem állnak fenn és ez az, ami a legjobb reményekre jogosít a tekintetben, hogy a Sunday Times is hamarosan okulni fog és követni fogja a Morningpost példáját, amely csak a napokban zengett keserves jeremiádkat a tengeralatti háboru esetleges katasztrófáiról.

Római jelentések szerint az angol admirális és az olasz tengerészeti minisztérium között megegyezés jött létre az Angol és Olaszország közti hajóforgalomra. Rendszeres szállítóhajókat fognak létesíteni és a szállítóhajókat hadihajókkal kísérik. Az olaszországi szállítások céljaira görög szállítóhajókat rendelnek. Erre a költséges és veszélyes rendszabályra Olaszországnak az ijesztő mértékben növekedő széninség miatt van szüksége. Olaszországban csak most látják elrémülve, hogy milyen veszélyes következményekkel jár rájuk nézve egy blokádot.

A Lokalanzeiger jelentése: Semleges lapjelentések szerint Washingtonban, miután jegyzékbe foglalták az amerikai tengeri forgalom veszélyeztetését a német buvárhajók által, biznak abban, hogy a buvárhajóharcoltélételeinek enyhítésére sikerül a semleges államoknak rábírnai a német kormányt. Berlinben ilyen tárgyalásról nem tudnak.

Amerikai jelentések szerint a helyzet lényegesen megkönnyebbült. Számos európai és délamerikai állam, minden jel dacára, abban reménykedik, hogy a kormányok közös lépésének sikerülne Berlint a szigorított buvárhajó harc dolgában engedelműnyekre rávenni.

Dacára többszöri dementíknak, tartja magát az a hír, hogy az európai semlegesek együttes közbelépésére Németország enyhítene a buvárhajó harcon. Ezen a terven különösen Svájc, Svédország és Spanyolország fáradoznak.

3. a mozgófényképszínházakat nem szabad délután öt óra előtt kinyitni s éjjeli tíz óráig tovább nyitva tartani;

4. a korecsolyapályákat éjjeli 9 óráig szabad nyitva tartani;

5. a cukrászdák nyitva tartásának idejére azok a rendelkezések irányadók, amelyek az élelmiszerüzletre hatályosan állanak;

6. a mészárosüzleteket reggeli fél 6 órától esti 7 óráig szabad nyitva tartani;

2. §. A mulatóhelyeket (ortéum, dalsarnok, varieté táncsterem, tánciskola stb.), valamint a hangversenytermeket további rendelkezésig zárva kell tartani;

3. §. A záróra szempontjából nem esnek semminemű korlátozás alá:

1. a tüzelőanyag-kereskedéssel és elárúsítással, valamint

2. a szállítványozással foglalkozó vállalatok irodái és üzleti helyiségei.

4. §. Valamennyi nyilvános étkező, szórakozó, üzleti stb. helyiségnek belső világítását az elkerülhetetlen szükség mértékére, de a rendszeres világításnak legalább fele részére kell korlátozni.

Az elkerülhetetlen szükség mértékét az elsőfoku rendőrhatalóság jogosult megállapítani. Határozata ellen telebbezésnek nincs helye.

5. §. Aki a jelen rendelet 1., 2. vagy 4. §-ának rendelkezését, vagy az I. foku rendőrhatalóságnak a 4. §. alapján hozott korlátozó rendelkezését megsérti, kihágást követ el és a 4.470-1916. M. E. sz. rendelet 8. §-a értelmében büntetendő.

6. §. A minisztérium felhatalmazza a belügyminisztert, hogy mihelyt azt a körülmények lehetővé teszik, a jelen rendelet rendelkezései alól könnyítéseket tehoessen.

7. §. Ez a rendelet 1917. évi február hó 15-én lép hatályba.

Területi hatályára és végrehajtására nézve a 4.470-1916. M. E. számú rendelet 9. §-ának rendelkezései irányadók.

Budapesten, 1917. évi február hó 12-én,
Tisza István gróf, s. k.

IRODALOM ES MÜVESZÉT.

Színházi műsor:

Szerdán: Zsuzsi, vígjáték.

Csütörtökön: Bőregér, operett.

Penteeken: Ujdonság először: A kék róka.

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjúsági és népies előadás: A falu rossza, népszimű.

Este fél nyolc órakor, rendes helyárrakkal: A kék róka, másodsor.

* A színelőadások új rendje. Szendrey Mihály színiigazgató közli a közönséggel, hogy a ma kiadott belügyminiszteri záróra-rendelet miatt a színházi előadások február 15-étől kezdve este 7 órakor és délután 3 órakor lognak kezdődni.

* A színház hírei. Műsorváltás. A szerdára hirdetett „Végre egyedül” operett tekintettel a főszereplő rekedtségére, a jövő hétre halasztódik és helyette Bartha Lajos kitűnő paraszt vígjátéka, „Zsuzsi” kerül színre, amelynek eddigi összes előadásait zeufolt ház kagaja végig. Csütörtökön „3 a kisleány” operette kerül előadásra, Medike Z. Várady Margittal, a többi szereplők maradnak a régiék. — Ifjúsági és népies előadás. Szombaton délután 3 és fél órakor Tóth Ede 1000 arany pályadíjat nyert népsziműve „A falu rossza” kerül színre. Kimondottan elsőrangú szereposztásban. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután három és fél órakor „Tiszturak a záróban.” Este 7 és fél órakor Herczeg Ferenc szenzációs vígjátéka „A kék róka” van műsoron. — A kék róka. Herczeg Ferenc szenzációs vígjáték-uidonságának, amely a Vigszínházban estéről-estére táblás házakat vonz pénteken van a bemutató előadása.

* A Róna-Tarnay hangverseny programja. Szombaton este disztíngált és magas színvonalon álló zenei eseményben lesz része az aradi közönségnek. Róna Dezső, az aradi színtársulat kitűnő baritonistája tartja gazdag programu hangversenyét, melynek nívóját és érdekességét fokozott mértékben emeli, hogy vele együtt lép az aradi közönség elé Tarnay Alajos, ez az előkelő magyar zongoraművész, zeneszerző, briliáns előadó, akinek művészetével tavaly alig tudott betelni az aradi közönség. Róna Dezső nagyszabásu műsorának csak jelentékenyebb számaint emeljük ki. A Bajazzók prológiáját, az Arcos bál opera nagy ariáját éneklil el, továbbá a Tanhauser operából az Estesil-lag-dált. Ezenkívül Löve-balladák, Schubert, Schumann, Brahm és Strausz-dalok szerepelnek műsorában, azonkívül Tarnay Alajosnak néhány finom műdalát és magyar dalát adja elő. Tarnay külön zongoraszámmal szerepel és a publikumnak alkalmat lesz gyönyörködni egyéni és szubtilis előadó művészetében. Az estélyt a kulturpalotában tartják a Vörös Kerest javára.

* Az Uránia mozgó előadásainak kezdete. Az Uránia mozgó-színház igazgatósága tudatja, hogy az új záróra rendelet következtében az előadásokat délután 5, fél 7 és fél 9 órakor kezdli.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban ható minden nagyobb papírkereskedésben és donanytözsdeben is: Egyes szám ára 12 fillér.

Este tizig játszhatik

a színház.

(Be kell zárni a tánciskolákat. — Az új záróra rendelet. — A szén és fa kímélése.)

A hivatalos lap mai száma közli:

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a tüzelőanyagokkal való takarékoság tárgyában 4.470-1916. M. E. szám alatt kiadott minisztériumi rendelet némely határozományát — további rendelkezésig — a következőkben módosítja:

1. §. A minisztérium elrendeli, hogy:

1. a nyilvános étkezőhelyiségeket (vendéglókat, korecsmákat, italmérő- és elárúsítóhelyeket, kávéházakat stb.), ha a rájuk hatályban álló jogszabályban még rövidebb záróra nincs megállapítva, éjjel 11 óráig tovább nem szabad nyitva tartani és ha a hatályos jogszabály későbbi időpontot nem állapít meg, reggeli öt óra előtt nem szabad kinyitni. A korábbi kinyitást a rendőrhatalóság egyes indokolt esetekben kivételesen megengedheti.

A vendéglőknek és kávéházaknak olyan mellékhelyiségeit, amelyek az üzlet folytatásához nem feltétlenül szükségesek (játéktermek, különösobak, tekepályák stb.), állandóan zárva kell tartani.

Nem vonatkoznak ezek a korlátozások a vasúti vendéglőkre, amennyiben nyitvatartásukat az utazóközönség érdekei megkívánják;

2. a színházakat éjjeli tíz óráig tovább nem szabad nyitva tartani;

Beszüntette a tanács az aradi hatósági üzleteket.

(Kintzig János főispán a tisztviselők közlélmézési munkájáról)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város közlélmézési ügyére nézve messze kiható jelentőségű határozatot hozott ma délelőtt Arad város tanácsa. A városi tanács, Kintzig János főispán elnöklése alatt tartott ma délelőtti ülésén, amelyen a szerdai városi közgyűlés ügyeit készítették elő, egyhangú határozattal kimondta, hogy *Arad város tizennégy hatósági üzletét március elsejétől fogva megszünteti és a város által már eddig beszerzett és ezután beszerzendő élelmicikkeket a most bevált jegyrendszer alapján az aradi kereskedők útján fogja forgalomba hozni.* A nagyjelentőségű határozatról és annak előzményeiről a következő tudósításban számolunk be:

Több mint másfél esztendeje az aradi városházán az az irányzat kapott lábra, hogy a lakosság ellátása lehetőleg a hatóságok útján bonyolítottassék le. A hatóság eleinte csupán a lisztet monopolizálta, később azonban, amikor a lakosság köréből a kereskedők ellen indokolt, vagy indokolatlan — ezt a kérdést itt röviden eldönteni nem lehet — panaszok hallatszottak, elhatározta, hogy a hatósági üzletek számát szaporítani fogja és a liszten kívül a legfontosabb élelmicikkeket is bevezeti a városi boltokba. Emlékeztetes, hogy a hatósági üzletek szaporításának láza annyira elfogta a város vezetését, hogy még a piacon is felállították városi élelmézési bódákat. Amint tudjuk, ez a rendszer nem vált be. Az illetékes körök azonban azt remélték, hogy a hatósági üzletek további fejlesztésével a lakosság súlyos helyzetén segíteni lehet és egyre szélesebb keretek között szaporították a tisztviselők közlélmézési munkáját. Ma már tudvalevőleg tizennégy hatósági üzlet működik, amelyekben a liszten kívül — a cukor kivételével — csaknem valamennyi fontosabb élelmicikket lehet kapni. E cikkek között akadnak már olyanok is, amelyek nem a népélelmézést szolgálják.

Különösen az utóbbi hónapokban súlyos panaszok hangzottak el a hatósági ellátás rendszere ellen. A lakosság heteken keresztül nem kaphatta meg az előirt lisztkvantumot, annak dacára, hogy a liszt Aradon hever. A kérdést akkor szanálni akaró értekezlet megállapította, hogy a rendszerben van a baj magva elrejtve és ezért új rendszert honosítottak meg, amely nagy lépéssel vitte előbbre a kérdést a helyes megoldás felé. Megelégedéssel konstatálhatjuk ugyanis, hogy a lisztellátás körül ma már nincs egváb kiküszöbölni való, mint az, hogy a közönség az egész városban csupán tizennégy helyen kaphat lisztet, ami e rendkívüli idővesztéssel jár a fogyasztókra nézve.

A polgárság köréből felhangzó elégtelenség-gel páruuzamosan anyagi bajok is mutatkoztak a hatósági ellátás körül. A város tudvalevőleg az Aradi Központi Takarékpénztár által nyújtott folyószámla kölcsönből fedezte az élelmiszer bevásárlásokat és ugyancsak a Központi Takarékpénztárhoz folyt be az üzletek bevétel is. Annak ellenére, hogy az üzletek már mustei év óta állanak fenn, a kereskedelmi törvényben előirt merleget nem készítették el, nem tartároztak és így a város voltaképen nem tudta, hogy veszteséggel,

vagy nyereséggel működnek-e a városi boltok? Az igaz, hogy a város közgyűlésén soha senki sem tartotta érdemesnek, hogy a közlélmézés kérdésével behatóan foglalkozzék. Egy-egy interpellációnál egyéb nem hangzott el. A hatóság tudvalevőleg nagymennyiségű juhokat és sertéseket is vásárolt és az utóbbi hónapokban olyan tünetek merültek fel, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy a juhüzlet a városra nézve súlyos deficitel fog járni. A juhok között ugyanis járványos betegség lépett fel és a kezelés szakszerűtlen volta miatt a több mint ezer darabból álló juhállományt a pusztulás veszélye fenyegette.

Varjassy Lajos polgármester ekkor megbízást adott Baross Dezső tiszteletbeli városi számvevőnek, hogy a városi üzleteket pénzügyi és kereskedelmi szempontból revidiálja, készítsen mérleget és leltározzon. A tiszteletbeli számvevő több heti munka után terjedelmes jelentésben számolt be a polgármesternek tapasztalathiról.

A juh üzletén kívül az ő megállapítása szerint mint egy hatezer korona vesztesége volt ekkor a városnak a hatósági üzleteken, azonban Baross ama véleményének adott kifejezést, hogy az egész városi közlélmézés szakszerűtlen vezetése és irányítása következtében Aradot a közeljövőben még ennél nagyobb anyagi károsodás is érheti.

Rámutatott az eddigi rendszer hiányaira és azt vitatta, hogy az egész vezetés a hozzá nem értés bélyegét hordja magán. Megvizsgálta az Aradi Központi Takarékpénztár által készített folyószámla kivonatokat is és azt állította, hogy a folyószámla összegek után történt kamattfelszámítás a város károsodásával járt. A kamattfelszámítás tekintetében ugyanis eltérés mutatkozott a megszokott pénzügyi gyakorlatról, mert nem csupán a folyószámla egyenlege, hanem úgy a tartozik, mint a követel összeg után fizette a város a kamatokat. Ezért a várost több ezer korona többletkamat összeg terhelté.

E tapasztalatok után Kintzig János főispán a polgármesterrel egyetemben elhatározta, hogy a törvényhatósági bizottság néhány tagját felkéri: vizsgálják meg behatóan a városi közlélmézést és amennyiben gyökeres rendszerváltozást tartanak szükségesnek, úgy tegyenek erre nézve javaslatot. E bizottság tagjai voltak a főispán elnöklése alatt a polgármesteren kívül a következők: Adler Andor, Bing Hugó, Leopold Zsigmond, Koszika Emil, Ring Géza és Varjassy Lajos dr. a kereskedelmi és iparkamara főtitkára. A bizottság sűrű egymásutánban tartott üléseket a főispán hivatalában és az ülések folyamán az a vélemény alakult ki, hogy a mostani rendszert teljesen meg kell változtatni. Az iránt érdeklődött Kintzig főispán, hogy más városokban miképpen látják el a lakosságot élelmiszerekkel és vannak-e olyan vidéki városok, ahol hatósági üzletek nélkül oldják meg a közlélmézés kérdését?

Tudvalevőleg a szomszéd Temesváron nincsenek hatósági üzletek és ezért a bizottság felkérte Varjassy dr. főtitkárt, hogy Exterue Kálmán báró városi helyettes főszámvevővel

utazzék át Temesvárra és tanulmányozza az ottani élelmézési viszonyokat.

A kiküldöttek terjedelmes jelentésben számoltak be tapasztalataikról. Közölték a bizottsággal, hogy Temesváron nincsenek hatósági üzletek, hanem a hatóság a lisztet is a kereskedők útján hozza forgalomba az egész országban bevált jegyrendszer és megfelelő ellenőrzés segélyével. Temesvár lakossága havonként megkapja a kerületi rendőrkapitányságok útján az egész hónapra szóló lisztjegyeket és mindössze egyszer fordult elő, hogy a közönség jegye ellenében nem kaphatta meg a lisztjét.

Egyébként a lisztellátás a kereskedők útján a legpéldásabb rendszerben bonyolódik le. Jellemző, hogy például Temesvárott ma sem ismerik a kukoricás kenyeret, mert Lindner Armin a város gazdasági tanácsnoka, aki az egész városi közlélmézést két gépiro kisasszony támogatásával látja el és irányítja, keresztül vitte, hogy Temesváron kukoricaliszt nélkül lehessen kenyeret sütni.

Temesváron huszonöt városi tejosarnok működik, amelyeket még a háboru legelején állítottak fel, amikor Csekonits Endre gróf torontali földbirtokos nem volt hajlandó tovább tejjel ellátni a várost. A tej ellátást Lindner tanácsnok kitűnően szervezte meg és Temesváron nem ismerik a tejség átkát. Annak ellenére, hogy odaát a legnagyobb pedantériával elégitik ki a közönség élelmézési viszonyait, a közigazgatás gépezete is zavartalanul működik s például a város jövő évi költségvetése már hónapokkal ezelőtt jóváhagyás végett felkerült a belügyminisztériumba. Lindner tanácsnok büszke öntudattal jelentette ki az aradi kiküldöttek kérdésére:

— Ha az Országos Közlélmézési Hivatal valakit felelősségre akarna vonni Temesvár közlélmézéséért, akkor én magam vállalnám a felelősséget.

Varjassy dr. és Exterue báró jelentése megerősítette a főispán elnöklése alatt működő bizottságban azt a gondolatot, hogy Aradon is szakítani kell a városi üzletek rendszerével, még mielőtt a mostáninál nagyobb anyagi áldozatot követelne ez a várostól, illetőleg a lakosságtól. A bizottság hosszas tanácskozás után a következőkben összefoglalható javaslatot tette a városi tanácsnak:

A tanács március elsején szüntesse be a városi hatósági üzleteket a tizenharmadik számú gyári üzlet kivételével. A lisztet és a legfontosabb élelmicikkeket ugymint eddig, ezután is a város közvetítése és a hatósági üzletek helyett az aradi kereskedők útján hozza forgalomba. A lisztelosztó irodát továbbra is tartsa fenn a város, mert az haszonnal működött. Ugy a liszt beszerzését és szétosztását, mint a többi cikkek szétküldését és a számvitel ellenőrzését bizza a tanács egy városi főtisztviselőre, aki felelősséggel tartozik ez ügyek lebonyolításáért. Szűk égesnek tartotta a bizottság, hogy a város a tejellátás ügyét is rendezze, mert most még ezer liter tejet sem kap a hatósági tejközpont és a lakosság nagyrésze tej nélkül marad, annak ellenére, hogy még mult év november havában a közlélmézési bizottságot illetékes helyen megnyugtatták és háromezer liter tej behozatalát ígérték meg. A Központi Takarékpénztár folyószámlájára vonatkozólag a bizottság szükségesnek tartotta, hogy a takarékpénztár a differenciát írja a város javára.

A városi tanács ma délelőtt foglalkozott a bizottság javaslatával és azt magáévá tette.

Elhatározta a tanács, hogy nemcsak a hatósági üzleteket szünteti meg, hanem a városi tejközpont működését is hatályon kívül helyezi és az Aradi Tejcsernokkal keresi a meggyezést a város tejjelátására vonatkozólag. A városi tejközpont ugyanis nem kezelheti szakszerűen a tejet, mert nem rendelkezik olyan apparátussal, amely az ilyen könnyen romló élelmiszer kezeléséhez szükséges. Érdekesnek tartjuk még megemlíteni, hogy Kintzig főispán a hivatalában tegnap délután tartott előzetes tanácsülésben körülbelül a következő nyilatkozatot tette:

— Sajnálattal kell konstatálnom, hogy a városi főbb tisztviselők némelyike ideje jelen-

tékeny részét kénytelen hivatalán kívül tölteni, hogy közlelmezési hivatásuknak megfelelőhessenek. Az egyik tisztviselő kénytelen a liszt-üggyel foglalkozni, a másik a cukor, a burgonya, a juh, a sertés bevásárlását végzi, vagy irányítja és a legjobb akarat mellett sem végzheti el ugy közigazgatási feladatait, mint a hogy az kívánatos volna. Véleményem szerint ennek a rendszernek meg kell szünnie, mert a közigazgatás szenved azáltal, ha a legtöbb főtisztviselő kénytelen a közlelmezés ügyével foglalkozni.

Erre a tanács tagjai egyhangulag elfogadták a bizottság előbb ismertetett javaslatát. A tanács a szerda délutáni városi közgyűlésnek bejelenti fontos elhatározását.

Anglia frázisokkal harcol.

(Kurzon lord a buvárhajók ellen — szónokol.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Angliát különösen az érdekli most, hogy a tengerészeti vezérkara milyen eszközöket tud mozgásba hozni a német buvárhajóharc ellen. Kurzon lord erről a következőképpen nyilatkozott: *Megkettőzzük a torpedórombolók számát és tülffegyverzünk minden gőzhajót, ezenkívül pedig siettetjük a hajóépítést, felkeressük a német buvárhajókat és elpusztítjuk.*

Ez egy nagy program. Először is kitűnik belőle, hogy az angolok a torpedórombolók jelenlegi számát teljesen elégtelennek tartják arra, hogy eredményesen szállhassanak szembe a buvárhajókkal. A rombolók igen nagy testű hajók. Ha siettetik is a hajóépítést, legalább egy fél év kell ahhoz, míg a vízre lehet bocsátani az új hajót. Bészében ehhez kétszer annyi idő kellett. 1912-ben Anglia negyvenöt rombolót épített, amelyből 1913-ban harminchárom épült fel és még 1914-ben is harminc a hajógyárban volt. Még ha feltételezi is az ember, hogy egyidejűleg nyolevan darabnak az építését kezdték meg, az egy év alatt százhatvan, két év alatt háromszázhusz hajó. Ennyi lehet jelenleg az angol rombolók és torpedó naszádok száma. 1916-ban körülbelül 30 ilyen angol hajó pusztult el. Ennek leszámítása után megállapítható, hogy a rombolók számát csak két és fél év alatt lehet a valóságban megkettőzni. Hogy a tengeri harcban felhasználhatók is lehessenek, körülbelül 1500 tisztre van szükség, ami egy harmadrésze az angol hajóhad egész tisztikarának. A tisztai állománynak ilyen szaporítása el nem képzelhető két és fél év alatt, mert a kiképzésük is több időt vesz igénybe, eltekintve attól, hogy a rombolókra tapasztalt hajós embert lehet csak alkalmazni.

Az egész kereskedelmi flotta felfegyverzése ágyúkkal szintén nem olyan egyszerű dolog. Angliának körülbelül tizenkétezer gőzhajója van. Föltéve, hogy csak a felére jut két-két ágyú, ez már tizenkétezer ágyú és hatvan-ezer tüzér. Ennek az előállítására, még ha a külföld segédkezne is Angliának legalább egy fél év kell.

A hajóépítés meggyorsításának irányban kell állnia a buvárhajók által okozott pusztulással. Havonta tehát legalább egymillió tonna tartalmat kellene építeni. Ma az angol hajóépítőipar évente legfeljebb hatszáz ezer tonnát tud előállítani és ezt kellene legalább a huszszorosára fokozni, hogy a program megvalósítható legyen. Még ha meg tudnák is tenni, akkor is csak egy év múlva lenne ennek a hatása érezhető.

Kurzon lord tervei tehát nem mások, mint hosszulejárata váltók. Csak egy dolog segíthet Anglia végtelenül veszélyeztetett helyzetén és ez a német buvárhajók elpusztítása. Csodálatos, hogy olyan kaliberű államférfi, mint Kurzon, a nyilvánosságot ilyen frázisokkal akarja megnyugtatni és ez sokkal többet mond, mint a leghosszabb statisztika, amelyet a német buvárhajók sikeréről elkészíteni lehetne. A legfontosabb, hogy még a mai napig sem jött hír arról, hogy bármilyen hajó keresztül tudta volna törni, a németek által körülhatárolt hadizónát. Anglia, Franciaország és Olaszország már tíz napja el vannak vágva teljesen a tengeri forgalomtól.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **A borzalmak háza.** (Osvald Richárd bűnügyi regénye az Apollóban.) Osvald Richárd, a kiváló író és rendező már sok művészi filmmel ajándékozta meg a mozi közönséget. Alkotásainak koronája az a sok bűnügyi dráma (A borzalmak háza), amelyet a legelőkelőbb fővárosi mozisínházakkal egyidőben szerdától kezdve mutat be az Apolló-színház. Osvald a bűnügyi és detektívdrámák eléggé kitaposott talajában is sok eredetiséget tudott találni legújabb filmdrámája számára, amelyet három részre osztott, oly monumentális ez a kép. Az első képen a borzalmak házát ismeri meg a néző. Wüllner Arthur Davis bankárhoz kerül magántitkárnak. A bankár házában kap lakást is, ahol a legrejtélyesebb események játszódhatnak le körülötte. Wüllnert szinte örültig izgatják a rejtélyes dolgok, míg aztán lehull a lepel a borzalmak házáról. Osvald Richárd nagy gondot fordított a monumentális bűnügyi dráma megrendezésére is. A legkiválóbb moziszenészek sorából kerülnek ki a szereplők is. Az Apolló-színház szerdai új műsorán a nagyszabású bűnügyi drámán kívül több mellékképet is kapunk.

* **Homunculus III. az Uráulában.** Hétfőn került a közönség elé a Homunculus III-ik része. Azt mondja erről a harmadik részből egy közlelbebbi meghatározás, hogy az a Homunculus szereimi komédiája. Inkább ezt mondandó: szereimi tragikomédiája, esetleg — és talán ez lenne a leghelyesebb — tragédiája. Mert nem a legnagyobb tragédia-o szereimet nem éreznie egy fiatal, szép férfinek, aki után — születése titkáról mit sem sejtve — bomlanak a nők. Ebben a harmadik részben egy ilyen mit sem sejtő fiatal leány ugyancsak bomlik utána. Elnagy érette mindenkit, el a szülőket, akik közül az anya belepusztul tájdelmába. De amikor Homunculus feljedi előtte születése titkát, akkor a nő taképnél hagyja. Új és erőteljes illusztrálása a régi igazságnak, hogy a férfi és nő között csak barátság nincsen. Homunculus vak dűheben, fájdalomában el akarja pusztítani a világot... Csupa for-

dulat és helyenként filozófiai nivót mutató gondolat a Homunculus harmadik része. Technikai kivitelében pedig egyenesen bámulatraméltó. A kereszt jelenet, meg a felgyújtott, pusztulásra szánt táj, pláne felejthetetlen. A Homunculus természetesen ezuttal is a jelenségnek és színésznek egyaránt trappans Olaf Fónsa adja.

* **2 sláger osztorfőzőn az Erzsébet mozgószínházban.** Szemtől-szembe egy minden tekintetben lebilincselő gyönyörű társadalmi dráma a műsor ékessége, mely kép szenzációs tartalma a néző figyelmét minden tekintetben lebilincseli. Ezenkívül az állatszelistitő című egy izgalmas elsőrangú artista sláger is bemutatásra kerül. Vasárnap az arany sorozat I. része Trilby.

Mit muzsikál a zenélő óra?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A főváros forgalmas utcáin lépten-nyomon új üzletekre akadunk. Feltűnő, hogy az új üzletek mind a mű- és régiségkereskedő hangzatos címet viselik. A elmúlt háborús évben nem kevesebb, mint 30 ilyen régiségkereskedés alakult Budapesten, úgy, hogy a szakértők szerint, ha az ezer éves Magyarország már kétezer esztendő volt, akkor sem győznék a sok régiségkereskedőt ellátni valódi, hamisítatlan régiségekkel. A most gyorsan meggazdagodott emberek tekintélyes csoportjából alakult új társadalmi osztály, most zsufolásig megtölti a színházakat, mulatókat, az előkelő éttermeket és a bécsi hotelleket, hogy két kézzel szórja a gyorsan és könnyen szerzett pénzt és hogy pótolja az elmulasztottakat. Ezek a feltörekvő emberek különös lévvel vetették rá magukat a régiségekre, mert úgy hallották, hogy ez finom és előkelő. Ennek tulajdonítható, hogy Budapesten egy esztendő alatt harminc új régiségkereskedő nyitott üzletet.

Az új régiségkereskedők természetesen nem mind szakmabeliek, sőt szakmabeli alig akad közöttük. Így például, mint egy előkelő fővárosi régiségkereskedő közli velünk, legutóbb egy esődbe került bank egykori igazgatója nyitott régiségkereskedést, egy mérnök pedig, akinek nemrégén még társas cég alatt jövevény építészeti irodája volt, kivált a cégből és régiségkereskedést nyitott, és hirdetésekkel tett közzé a nagy fővárosi és bécsi lapokban, melyben meghívja az arisztokráciát régiségei megtekintésére. Ezek az új régiségkereskedők mielőtt megnyitják üzletüket, beutazzák az országot, de különös előszeretettel keresik fel Bécs városát, ahol igen sok régiség kereskedő van, megvásárolnak néhány valódi antik dolgot s ezzel megnyitják üzletüket, a többi áru aztán mint valódi régiség rendelkezésre készül. Ezeknek az új régiségkereskedőknek üzletei el vannak árasztva hamisított holmikkal, sőt az egyiknek a közeli napokban család miatt a rendőrséggel is meggyült a baja. Ehhez a régiségkereskedőhöz beállított egy vevő és egy antik órát akart vásárolni. A régiségkereskedő mutatott is neki egy antik zenélő órát, amelyen kívül is az 1807-es évszám volt megjelölve. A gazdag ur boldogan rohant haza a ritka zsákmányával, hamarosan vendégeket is hívott, akiknek bemutatatta a remek antik zenélő órát. Az órát felhúzták és a vendégek bámulatára, akik között egy-két hozzáértő ember is akadt, az 1807-ből való, vagyis 110 éves zenélőóra a következő dalt játszotta:

Fischerin du kleine

Fahre nicht alleine...

A 90-es esztendő népszerű, kedvelt nótája volt ez a dal, a zenélőóra tehát csekély 30 esztendőt tévedett. Másnap a zenélőóra visszakért a régiségkereskedőhöz és ezzel egyidejűleg a rendőrségen a család miatt megtett feljelentések száma eggyel megnövekedett.

Hohenlohe herceg.

„a nép főudvarmestere.“

(„Csak Bécs és Ausztria.“ — Egy bécsi lap az új főméltóság feladatairól.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Néhány nappal ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy a király a nyugalomba vonult Montenuovo herceg főudvarmester helyébe Hohenlohe-Schillingtūrst Konrád herceget nevezte ki első főudvarmesterré. Emne nevezetes és a monarchia minden állama népeire, de magára a királyi házra is fontos változás alkalmából a *Neue Freie Presse* feltűnést keltő vezércikkben foglalkozik az új udvari főméltóság egyéniségével s ami még feltűnőbb, azzal a hívatallal, amelyet az udvarnál betölt. És olyan magyarázatot ad az ő funkciójának, amelyet bizonyára még a magyar parlamentben is szavágnak tenni, mert az a tendencia világlik ki belőle, hogy Bécsben a háború ellenére sem szűnt meg az a törekvés, hogy Magyarország önállóságának rovására jogaink birtokállományából egyetnást elvenni ne akarnának és a főudvarmesteri változáshoz kapcsolódó osztrák óhajok és vágyak kétszeresen sürgőssé, aktuálisá teszik az önálló magyar udvartartás mielőbbi megvalósítását.

Az említett bécsi lap ezt írja: „A herceg, aki néhány évvel ezelőtt Ausztria miniszterelnöke volt negyvenkétéves korában, azt a feltevést vallotta, hogy Ausztriában csak a népuodalomnak van jogosultsága. Ez a vélemény vérvé vált, idővel megerősödött, mert ő a nép barátja, hisz a népben és ebből a hitéből épült fel az a politika, hogy a legmagasabb állami hatalmasságoknak épügy a néppel állandó érintkezésben kell kormányozniok, amint hogy a szivarvány is átkarolja a magasságokat, de a mélységig ér le. Hohenlohe herceg megértette a szegénység bajait és világfelfogásáról azzal tett tanúságot, hogy a szűkölködő osztályok szociális és gazdasági helyzetén iparkodott segíteni, amíg ez módjában állott. Politikai felfogása a legliberálisabb és azon alapul, hogy a jólét minél szélesebb rétegeknek kell megszerezni. Feltétlenül szavahihető, megbízható és előkelő gondolkodású uri egyéniség.“

„Hohenlohe herceg egyénisége a nyilvánosság lesz — írja a bécsi újság — noha visszavonult a végrehajó politikától. Abban a magas állásban, ahova mint első főudvarmester jutott, megbecsülhetetlen értékű lesz az ő individualitása. Mert elszakadva a politikai munka mindennapi bosszantásaitól, azoktól az akadályoktól és nehézségektől, amelyeket a parlament és közigazgatás még a minisztereknek is okoznak, a főudvarmester egyénisége, becsületessége és szívóssága, az ilyen személyiségekből kiáradó hangulat, hatással lehet az egész udvartartásra. Miután most már a politikai surlódások nem zavarják, új hatáskörében könnyebben megtalálhatja az alkalmakat, amelyek arra ösztönzik, hogy a széles népérdekért cselekedjen. Hohenlohe herceg nem is tud másképp cselekedni. Nemsokára meg fogjuk látni, hogy a főudvarmesteri hivatalból kiinduló irányok és intézkedések telítve lesznek azzal a gondolattal, hogy az állam vezető erőinek közel kell jutniok a néphez és azzal állandó érintkezésben kell maradniok. Ez a meggyőződés nyilvánvalóvá lesz és mindenütt érvényesül majd az a feltevést, hogy az államnak a maga életnedvét alulról, kell hogy felszívja.“

Ezt mind örömmel vesszük tudomásul. Azonban amíg azt említett lap a herceg által betöltendő főudvarmesteri hivatalról jónak lát

elmondani, ezt már nem fogadhatja olyan osztatlan helyesléssel a magyar közvélemény.

— „Magyarország, Csehország és az örökös tartományok koronáinak egyesítése után keletkezett a főudvarmesteri hivatal. Ez volt a legelső kezdete annak az utnak, amely a monarchia egyesítéséhez vezet, amennyiben az egyes koronartományokban lévő hivatalok ebben a nagy udvari szolgálatban olvadtak össze. A főudvarmester volt a különböző hivatalnokok mellett az egyetlen valódi minisztere a császárnak, az egyetlen, aki nem állott semmiféle összeköttetésben a tartományokkal és akiben az *összbirodalomnak instrumentuma alakult ki*. A tág értelemben vett politika most sincs kiküszöbölve a főudvarmesteri hivatalból, mert hisz itt is figyelik azt a körülményt, hogy a nyilvános élet minden cselekedete hangulatot vált ki és hogy az összetartozásnak a tudatát erősítheti egyrészt, míg másrészt népszerű áramlatokat szülhet. Ezeket mind itt is jól tudják. A főudvarmesteri hivatal politikája csak az lehet, hogy *Bécs és Ausztria a szellemi haladás tényében erősödjék, hogy Bécsből és Ausztriából egy olyan helyet alkosson, ahol minden tehetség otthonára talál és hogy a főudvarmesteri hivatalra bizott műintézetek régi dícsősége vegye át ismét a vezető szerepet és csak az lehet a politikája, hogy a népben szunnyadó talentum fejlődhesse.* Ez is politika és talán kevésbé mulandó politika mint a többi. Bécsnek a főudvarmesteri hivatal megifjithatja azáltal, hogy kulturális és művészi tartalmát a nyilvános életnek megerősíti, összegyűjti mind a tehetségeket és becsvágyaül tüzi ki, hogy *Bécs az európai civilizációban érvényre jusson*. Ez is nagyszabású, a birodalmat egységesítő és hódító politika lesz.“

Ez egy újságnak az okoskodása és kérdés, vajjon az új főudvarmester is úgy fogja-e föl hivatását, mint a hogy az a megcsontosodott osztrák felfogásnak szócsöve, eléje szabta Bécs és Ausztria, a többi az nincs! Ha a főudvarmesteri hivatal csakugyan nem tehet mást, minthogy a legliberálisabb feltételek mellett is csak Bécs és Ausztria érdekeit szolgálja, akkor a magyar parlamentnek kötelessége gondoskodni arról, hogy ez a legszigorubb paritásnak megfelelően másképp legyen.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A Dmke bünpöre a tábián. Budapestről telefonálja tudósítónk: Emlékeztet, hogy a budapesti büntető törvényszék a múlt év júniusában Dmke vezetőinek súlyos visszaélését tárgyalta és az ügy főszerelőjét Gallovics Jenőt a Dmke titkárárt három évi börtönrre ítélte. Az ügy felebbezés folytán a királyi táblához került, mely a mai nap folyamán Degré Miklós táblabíró elnökletével megkezdte az ügy tárgyalását. Török Gyéza dr. táblabíró iszar-

tette az ügy iratait, a szakértői véleményeket és az ítéletet. A vádat Geszty Andor dr. főügyész helyettes látta el. Az iratok ismertetése az egész délelőtt tartott és így a tulajdonképeni tárgyalásra csak holnap kerül a sor.

Károly király és Vilmos császár tószjtjai.

(A német uralkodó elutazása.)

— Saját tudósítónk teletónjelentése. —

Bécsből jelentik: Tegnap este az udvari ebéden Károly király öfelsége a következő felkőszöntő beszédet intézte Vilmos császárhoz:

— Felség! Őszinte örömmre szolgál, hogy felségedet itt a legszívélyesebben üdvözölhetem. Még Istenben boldogult dédnagybátyám uralkodási idején megnyilvánult az a szoros politikai és katonai barátság, amely országainkat egymáshoz fűzi és amely a mostani háboru alatt vérrel szenteltetett meg a két uralkodó család személyes barátságában is. Bizalommal tiszteltem meg boldogult elődöm e drága hagyományának megőrzését és gondozását és boldoggá tett, hogy ebben felségednek hasonló érzelmeire számíthatok jóban és rosszban, háboruban és békében. Bizalommal egyesülten sikerült és sikerülni fog a mindenható kegyes segítségével országainkat boldogabb jövőbe vezetni. Amidőn a legmelegebb köszönetemet fejezem ki nálam tett kitogatasáért és emelem poharam e felkiáltással: öfelsége Németország császára és Poroszország királya, az én hűséges barátom és szövetségesem éljen.

Vilmos császár a felkőszöntőre a következő választ mondta:

— Kérem császári és apostoli királyi felségedet, fogadja szíves üdvözölő szavaiért és azért a fogadtatásért, melyben itt részem volt, a legmelegebb köszönetemet. Semmi vágya szerint cselekedtem, amikor azokat a kitogatasokat, amelyeket felséged a főhadiszálláson kegyes volt tenni, lehetőleg gyorsan viszonztam és bizalommal ismétlem: biztosítom felségedet hűségemről és soha nem változó barátságomról. Abban a barátságban, melyben engem istenben megboldogult fenkölt lelkű dédnagybátyja évek hosszú során át megtisztelt és amely most felségeddel is összeköt én is világos kifejezését látom annak, a közös harcban még szorosabbra fűzött barátságának, amely Magyarország, Ausztria és Németország között fenáll. Hogy felséged fenkölt lelkű Ferenc József császári és királyi öfelségével kötött szövetségünket ezután is ápolni akarja, nagy megelégedéssel tölt el és nem kell róla biztosítanom, hogy felséged ennek a feladatnak megoldásánál mindig számíthat hűséges közreműködésekre. Adja isten, hogy szoros bizalommal, teljes kötelekkel összefűzött országaink e komoly és nagy napok után minél előbb részesülhessenek a biztosított béke áldásában és hogy jövőjük boldogabb legyen. Ezzel a kívánsággal emelem poharam és kiáltom: Öfelsége Ausztria császára és Magyarország apostoli királya, az én hűséges barátom és szövetségesem és a császárné és királyné öfelsége hurrá!

Bécsből jelentik: Ma délután egy órakor Zita királyné a német császár tiszteletére reggelit adott, melyen csak a császár és a királyi pár jelentek meg. A kíséretet részére marsall reggeli volt. Vilmos császár ma délután három órakor elutazott Bécsből.

A császár Montenuovo hercegnek a vasárnapi adományozta a fehér-fekete szalagon.

Vilmos császár és azután a király ma délelőtt kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterelnököt.

HIREK.

LEGUJABB.

Reggel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Kilencvenöt hajó pusztulása tíz nap alatt.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Február 8-án közöltük, hogy egy visszatért tengeralattjárónk az Atlanti Óceánon tíz hajót süllyesztett el összesen 19.000 tonna tartalommal. Ezek közül két hajó 2900 tonnatartalommal gabonát és élelmiszert szállított, egy 1300 tonnás salétromot szállított Angliába és két 5000 tonnás hajó, melyek szenet szállítottak a Gibraltárra, illetőleg az olasz államvasutak számára és egy 2100 tonnás, amely olajat szállított Angliába. A tengeralatti egy angol kabrotisztet leszállított egy hollandi hajóról. Egy újabb tengeralatti jelentése szerint további 6 gőzöst és egy vitorlást süllyesztett el, összesen 25.000 tonna tartalommal.

Bern. A Figaró szerint a szövetségesek és a semlegesek kereskedelmi flottája február 1 és 10 között 95 hajót vesztettek, mely szám a szövetségesek 58 kereskedelmi hajóját és a semlegesek 37 hajóját foglalja magában, összesen 176.925 tonna tartalommal. A Figaró listája csupán a Lloyds ügynökség jelentéseire támaszkodik, míg a francia sajtó által elsüllyesztettnek jelentett hajókat nem veszi fel a listába. A Figaró azzal vigasztalja olvasóit, hogy a tengeralattiak nem végzhetnek sokáig ilyen nagy munkát.

Alfonz király

a béke fejedelem.

(Spanyolország készülődése semlegessége megvédésére.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Madridból jelentik: A különvonatok egész sora hozta azokat az előkelőségeket, akik arra az ünnepségre érkeztek Madridba, melyet Alfonz király tiszteletére rendeztek. Madridba mintegy 9700 polgármester közül és 9016 érkezett, hogy a királynak köszönetet szavazzanak a béke érdekében való közreműködéséért, sokszor megnyilatkozott emberi érzéseért, amelylyel Spanyolország kivívta az egész világ szimpátiáját. Az ünnepély szónokai kifejtették beszédükben, hogy a nemzet bizalmát és tiszteletét fejezi ki királyával szemben. A polgármesterek a belügyminiszternek voltak vendégei. A király egy száz tagú küldöttséget fogadott és az üdvözlő beszédre adott válaszában kijelentette, hogy rendkívül meghatóta a nemzet hódolata. Lelkes köszönő szavakat mondott az egész Spanyolországhoz. Az üdvözlő beszéd és a király válasza az ország béke iránti vágyódását hangzottatták.

A spanyol kormány összehívta a pártok vezető bizalmi férfait és engedélyt kért tőlük egy rendkívüli hiteltre, amelyre esetleg bekövetkezendő körülmények között lenne szükség.

Madridból jelentik: Spanyol lapok szerint Spanyolország február 1-je óta öt hajót vesztett.

— Anyakönyvvezetői kinevezés. A magyar királyi belügyminiszter az aradi II. állami anyakönyvi kerületbe Kovács János városi rendőrfelügyelőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— Harkányi János báró nem távozik állásából. Budapestről telefonálja tudósítónk: Két fővárosi estilap ma azt a hírt közölte, hogy Harkányi János báró kereskedelmi miniszter nyugalmába vonul és Teleszky János pénzügyminiszter lesz az utódja, míg a pénzügyminiszteri tárcára Popovics Sándor, vagy Kürthy Lajos báró vannak kiszemelve. Illetékes helyen ezzel a hírrel szemben kijelentették, hogy Harkányi János távozásáról szóló híresztelések alap nélküli kombinációk. A kereskedelemügyi miniszter szabadságra megy és ezidő alatt Teleszky János fogja helyettesíteni, de az ehhez a tényhez fűzött következtetések nem felelnek meg a valóságnak.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Politikai körökben ma elterjedt az a hír, hogy Ghillay Imre báró földmívelésügyi miniszter megváltik állásától és Kürthy Lajos báró lesz az utóda. A munkapárt körében ugy ezt a hírt, mint Harkányi János báró távozását a leghatározottabban megcáfolják.

— Csernovic — román metropolis. Prágából jelentik: A „Bukoviner Bote“, amely a prágai Bohemia című lap vasárnapi mellékleteként jelenik meg, hiteles leírást közöl Csernovicról. Eszerint Csernovicban napról-napra nő a román menekültek száma. Ma Csernovicban 300.000 román menekült tartózkodik, és óriási, sűrűn lakott metropolissá teszik a várost. A magánházakban és középületekben tömegszállításokat rendeztek be. Az élelmiszerek napról-napra növekednek. A közigazgatás orosz kezekben van, bár a románok ezt nagy számban és érdeklődéssel való tekintettel méltánytalanul tartják. Az ismert hazaárulók, a Gerovski-fivérek, ugyilátszik kegyvesztettek lettek, mert nincsenek a városban.

— Bécs széninsége. Bécsből jelentik: A polgármester ma folytatta tárgyalásait a kormánnyal és hadügyminiszterrel, hogy a villamos forgalom korlátozásában legalább némi enyhítéseket kieszközöljön. — Késő éjszaka jelentik: A polgármesternek sikerült kieszközölnie, hogy a villamos forgalom beszüntetése ne 9-től 5 óráig, hanem kevesebb ideig tartson.

— Az aradi állandó vegyes felülvizsgáló bizottság elnökei. A honvédelmi miniszter 1917. évben a magyar szent korona országainak területén működő állandó vegyes felülvizsgáló bizottságoknak szervezése és összeállítása a felülvizsgálóknak fogantatása iránt a következőket rendelte el: Az Aradon szervezett állandó vegyes felülvizsgáló bizottság az 1917-ik évben: februárius 27-én, április 3-án, június 5-én, augusztus 7-én, október 10-én, december 11-én és szükség esetén az ezen napokat követő hétköznapokon fog egybegyűlni. Ezen felülvizsgáló bizottságnak elnökévé, illetőleg helyettes elnökévé az 1917. évre telkértek és megbízottak: Bellussi Baross Ferenc dr., Arad vármegye főispánja; helyettes elnök gyanánt: Műtek Lajos dr. kir. közjegyző, aradi lakos.

— A nagy orosz munició robbanás. Stockholmól jelentik: Tűzinduló a következőket jelentti Haparandáboi a finnországi munició robbanásról: December elején az orosz kormány hateret lovat gyűjtött össze munició szállításra, hogy a Romanen Cantaiati és Coiachale térszegen összegyűjtött löszkereszleteket ezekkel elszállítsa. Egyszerre azonban hirtelen az egész szervezet feloszlott, miután a Cantaiatiiban az összegyűjtött munició, melynek értéke hatvan millió koronát volt, leégőreput. A robbanás olyan erős volt, hogy a Murman vasútvonalon erősen megrongatta. A robbanás nyomán tűz ütött ki, amely a felhalmozott orosz municiókat teljesen elpusztította.

— Három korona hasz tillerért adott el egy liter petróleumot. A múlt év végén egy marosborsai asszony megjelent egy aradi kereskedő üzletében és petróleumot akart venni. A főnök nem volt Aradon, az üzletben Pável Traján kereskedősegéd szolgálta ki az asszonyt és azt mondta neki, hogy csak egy litert adhat. Az asszony azonban többet akart venni és kijelentette, hogy hajlandó minden literért 3 korona 20 fillért fizetni, mert ő a falujában még drágábban tudja a petróleumot eladni. A segéd erre huszonegy liter petróleumot adott az asszonynak, aki egy bádogtartályban vitte azt el. Az utcán egy katona megszólította az asszonyt és kérte, hogy adjon neki a petróleumból egy litert. A marosborsai asszony azt mondta, hogy szívesen ad, de csak azért az árért, amit ő fizetett érte. A katona, mikor megtudta, hogy az asszony maximális áron felül vásárolta a petróleumot, kijelentette az asszonynak, hogy azonnal menjen fel vele a rendőrségre s tegyen feljelentést a kereskedő ellen, vagy különben ő szól egy rendőrnek. A katona és az asszony feljelentést tettek a kereskedő ellen és a rendőrségen megindult az eljárás. Weiz Károly dr. rendőrfelügyelő, rendőri büntetőbíró ma tárgyalta ezt az ügyet. Az illetékes tulajdonosa beigazolta, hogy a kérdéses napon nem volt Aradon s így semmit sem tud az ügyről s az üzletében maximális áron felül semmit sem szabad eladni. A rendőrbíró ezután a főnököt felmentette a vád alól, Pável Traján kereskedősegédét, aki beismerte, hogy a kihágás csakis az ő bűne, három napi elzárásra és 30 korona pénzbüntetésre ítélte.

— A postai forgalom korlátozása. Szállítási nehézségek miatt február tizenharmadikától Ausztriába, Boszniába csak a legszükségesebb csomagok élesztők és pénztartalmu küldemények vehetők fel. Tizennegyedikétől Ausztriából Magyarországra és Magyarországon át Boszniába és viszont Boszniából Magyarországra és Magyarországon át Ausztriába is csak ilyen küldemények érkezhetnek. A külföldi, hadifogyókkal és internáltakkal a csomagforgalom nem változik. Tábori csomagok felvétele 13-án és 14-én szünetel, de 19-től ismét megkezdhető. 13-ától kezdve Budapestre és vidékre általában csak szükséges csomagok, élesztők és pénztartalmu küldemények, de ezeken kívül még élelmiszert tartalmazó csomagok és tevékenek. Utóbbiak kézi darabként nem kezelhetők. Más tartalmu csomagokat az aradi postahivatalok csak saját igazgatóságuk kerületébe (Arad, Békés, Csanád, Bihar, Hód, Szabolcs, Szatmár és Szilágymegye); továbbá a kolozsvári (Szolnok-Doboka, Kolozs, Torda-Aranyos, Aiso-Fener, Hunyad, Szeben, Fogaras, Brassó, Haromszék, Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő, Maros-Torda, Udvarneiy, Csik és Beszterce-Naszó megyék); temesvári (Temes, Torontál, Bács-Bodrog és Krasso-Szoreny megyék); kassai igazgatósági kerületbe (Abau-Torna, Sáros, Zemplén, Ung, Bereg, Ugocsa, Maramaros, Szepes, Gómor, Kis-Hont és Borsodmegye); végül Csongrád, Pest-Pilis-Sort (Budapestre nem) és Jász-Nagykun-Szolnok megyékbe vehetnek fel.

— Betörés egy hatósági üzletbe. Tegnap éjszaka a Kossuth és Varassy József-utca sarkán lévő 13-as számú gyári hatósági üzletben vakmerő betörés történt. A betörők az udvar felől hatoltak be az üzletbe és egy zsák lisztet, egy zsák burgonyát, huszonegy kisebb zsákot, melyekben cukor, rizs és egyéb élelmiszer volt, elloptak. A feltört kárpénztárnál 120 korona készpénzt vittek el. A rendőrség a tettesek kézrekerítése irányában erélyes nyomozást indított.

— Megyittek a színházak és a mozik. Dreznából jelentik: Mivel a szénmég teljesen megszűnt, holnapról kezdve a színházak, koncerttermek, iskolák és mozik ismét megnyitnak.

Olasz offenzívánk. semleges szemmel nézve.

(A Po síkságon át a francia határra.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Zürichből jelentik: A semleges sajtó napok óta legközelebbi döntő aspirációkkal foglalkozik és megállapítja, hogy a központi hatalmak romániai hadjárata befejezettnek tekinthető, mert ami most történik, az már az Oroszország elleni hadjárat előkészítő intézkedései. Az orosz front egységes defenzív fronttá változott át. A központi hatalmak is belátták, hogy nagyobb erőfeszítés Déloroszország ellen céltalan volna. Az orosz fronton nagyobb operációk csak északon várhatók, melyeknek célja a megszállott galíciai területek és Bukovina felszabadítása lesz.

Sokkal fontosabb azonban a központi hatalmaknak az olasz front, mert ez köli össze a keleti és nyugati frontokat. Ha a központi hatalmak seregeikkel áthatolnak a Fő síkságon, ezzel meggyengítik Franciaország védekezését és lehetetlenné teszik a szaloniki expedíciót is. A szaloniki hadsereg ugyanis csak Olaszországon keresztül kaphat utánpótlást és Olaszország leverése után az entente csakis Szalonikin keresztül tudna

érintkozni velük, ami az egész expedíció feladását vonná maga után.

Az Olaszország elleni offenzíva kilátásban van és azzal az entente hatalmak számolnak is. Az olasz védekezési eszközöket a múlt tavaszi offenzíva után jelentékenyen megszaportták, de viszont a támadók is emelték erejüket. Taktikai eredmény schol nem kecsegtet olyan sikerrel, mint az olasz harcátér, mert amíg a taktika a központi hatalmak kezében van, addig az entente-nak nincs előnyomulási pontja. A trentói és a tiroli harcterek csak másodrangú frontszakaszok és a központi hatalmak többi harcerei olyan messze vannak ettől a fontos fronttól, hogy Olaszország kénytelen csakis saját erejével védekezni, már pedig egy lombardiai győzelem az egész háború sorsát eldöntené.

Olasz lapok haditudósítói szerint február 9-én és 10-én az osztrák-magyar támadások Görznel irtozatosan hevesek voltak. Válogatott osztrák-magyar gyalogság ment a leghevesebb támadásra. Az osztrák-magyar tüzéség 7 óránál tovább tartó pergő tüzelés alá vette az állásokat. Így sikerült az osztrák-magyaroknak az olaszok legelső árkaikat elfoglalni.

— Közre került betörő. Tegnap délután dr. Mann Adolfné aradi orvos felesége a rendőrség bünygyi osztályán feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik Kazinczy-utca 10. szám alatt levő lakását feltörték s onnan több rend fertőrhát és különféle ékszeret vittek magukkal. A lakásban senki sem tartózkodott, mert az úriasszony, akinek férje a háború kitörése óta a fronton teljesít szolgálatot, szüleinél lakik. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és a detektívek az ellopott ruhák nagy részét még tegnap délután megtalálták egy zsbárusnál, aki azt mondta, hogy a lopott dolgokat Jakobovits Hermanu házalótól vette meg. Hamarosan előkerítették a házalót is, aki előbb azt mondta, hogy egy gazdaemberől vásárolta a ruhákat, később megvallotta, hogy egy katonát adta el neki a holmokat. Miután valószínűnek látszott, hogy vallomással főke akarta vezetni a hatóságot, őrizetbe vették. Közben a detektívek tovább nyomoztak s több ékszerésztről személyleírást kaptak egy katonáról, aki a lopott dolgokat akarta értékesíteni. A személyleírás alapján ma délután a detektívek a Szabadság-terén elfogtak egy katonát, felvittek a rendőrségre és ott rövid vallatás után bevallotta, hogy ő volt a betörő. A neve Bogazani Károly, a 33-ik gyalogezred katonája, aki a várbeli kórház ápolója volt, de a kórházból pár nap előtt megszökött. Beretz Ferenc rendőrkapitány a betörő katonát letartóztatta és holnap átadja a katonai hatóságnak. Jakobovits Hermann ellen orgazdaság címén megindították az eljárást.

— Adományok az Aradi Újságírók Segítő Egyesületének. Lánzy Leó valóságos beiső titkos táncos 400 koronás adománnyal belépett az Aradi Újságírók Segítő Egyesületének alapító tagjai közé. Az Aradi Első Takarékpénztár 200 koronát, Goldschmidt Sándor 200 koronát, az Aradi Erőátviteli és Légszeszgyár Részvénytársaság 100 koronát és Radó Gyula 100 koronát adományozott az Újságírók Segítő Egyesületének. A nagylelkű adományokért ezutou is köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— Szünetel a vízszolgáltatás. Zádor Imre gépüzemigazgató értesíti a közönséget, hogy a vízszolgáltatás február 14-ikén, szerdán este 10 órától reggel öt óráig szünetelni fog.

— Gyermekkoosik 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyáruházában. 311

— Veszett kutya garázdálkodása. Tegnap délután Arad utcáin nagy rémületet keltett egy veszett kutya garázdálkodása, mely a városliget környékén igen sok embert megmárt. Ma délelőtt öt ember jelentkezett a rendőrségen, akiket azonnal a budapesti Pasteur intézetbe szállítottak. A kutyát mindeddig nem sikerült elfogni. A rendőrség ezutou is figyelmezteti a közönséget, hogy kilencven napos ebzárlat van elrendelve és a szabadon szajtkosár és póráz nélkül járó ebeket elfogják és azonnal kiirtják, tulajdonosaikat pedig szigoruan megbírságozzák.

— Értesítés. Tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű közönséget, hogy a beálloit szénbeszerzési nehézségek miatt a női gőzfürdőt február 12-től beszüntetjük és csak hetenként egyszer, pontosan délután fél 2-től 5-ig lesz nyitva a nők számára. A férfi gőz, kádfürdőt egyelőre nagy anyagi áldozat árán is fenntartjuk. Simav gőzfürdő. 1121

— Kölosönkönyvtár. Ujdonságok Kerpelnél.
— Oukorosomagoló Kerpelnél.

LEGUJABB.

Ejje! 3 orakor érkezett
telefonjelentés.

Béke mozgalom Amerikában.

Szófia. A bolgár hivatalos jelentés a következő: A Cserna hajlásban a németek egy támadással elfoglalták az olaszok árkaikat az 1050 magaslaton, miközben 5 géppuskát és egy aknavetőt zsákmányoltak és 90 főnyi legénységet elfogtak. A front többi szakaszán tüzéségi harc és járőr csatározások.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenté este: Ma délelőtt Serrestől délre egy angol légi támadás meghiusult. Nyugaton és keleten egyébként nem történt nagyobb harc. A Cserna hajlásban általunk elfoglalt magaslati állás ellen irányult ellentámadásokat visszautasítottuk.

Luganó. A Secolonak jelentik Londonból: Amerikában élénk akciók folynak a béke megóvása érdekében. Wilson születésnapja al-

kalmából a nép az egész országban nagy tüntetéseket rendezett a békéért.

Hága. A Timesnak jelentik Bombaiból: Britt-Indiában rendelet jelent meg, melynek értelmében az összes angol férfiak 18-tól 50 évesig katonai szolgálattételre kötelesek jelentkezni. A Times a jelentéshez hozzáfűzi, hogy ez az első lépés az általános katonai kötelezettség behozatalára Britt-Indiában.

A Corriere de la Serának jelentik Londonból: Sassonov a husvéti ünnepekig marad Londonban és részt vesz a birodalmi tanács és a lengyel kérdésben alakított bizottság minden ülésén.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Vasuti közlekedés korlátozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A vasutakkal szemben a háború kezdete óta támasztott igények még mindig fokozódnak. A hadszínter növekedése, a hadrakelt sereg szükségleteinek elszállításához a járművek mind nagyobb számát vonja el s az élelmiszekek s egyéb mellözhetlen életszükségletek szállítása is nagy mértékben terheli meg a vasutakat. Hozzájárulnak ezekhez a vasuti üzemanyagok pótlásának nagy nehézségei és a szokatlanul zord téli időjárás okozta akadályok is.

E körülmények kényszerítő hatása alatt a vasutak nem kerülhetnek el a személy- és áruforgalomnak a mainál fokozottabb korlátozását. A személyforgalom korlátozása azonban csak az esetre járhat a várt eredménnyel s csak úgy lesz a közönségre nézve is elviselhetőbb, ha maga a közönség hazafias és belátó támogatásában részesíti a vasutakat s letess minden olyan utazásról, amelyhez igazán fontos érdek nem fűződik. Első sorban persze a kirándulásokról és kájutazásokról kellene lemondani, de ezen fölül is igazán mellözhetetlen esetekre kellene az utazásokat szorítani. Ha a közönség e részben támogatná a súlyos helyzetben lévő vasutakat, nagy terhet venne le azok vállairól s ezzel közvetve hathatósan segédkezne abban, hogy vasutaink a hadviselés érdekében oly kiválóan fontos, de ép oly nehéz hivatásukat, a haza érdekében, annál jobban betölthessék.

Tájékozasul közöljük, hogy a Máv. fővonalain az átmenő forgalomnak folyó hó 12-étől kezdve csak az alább megjelölt vonatok állanak rendelkezésére:

A február 12-étől kezdve közlekedő személyszállító vonatok jegyzéke:

Budapest keleti p. udvar Bruck—Királyhida—Wien között a 4. és 1. sz. gyorsvonatok, a 8., 12., 11. és 9. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Győr—Fehring között az 1808. és 1809. sz. személyvonatok. Budapest nyugati p. udvar Marchegg—Wien között a 104. és 105. sz. gyorsvonatok, a 114., 118., 113. és 115. sz. személyvonatok. Budapest nyugati p. udvar Zsolna között az 1406a és 1401. sz. gyorsvonatok, az 1408. és 1407. sz. személyvonatok. Budapest nyugati p. udvar Orsova között a 708. és 704. sz. gyorsvonatok, a 709. és 710. sz. személyvonatok. Budapest nyugati p. udvar Temesvár között a 712. és 735—717. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Arad—Tóvis között a 609., 607., 608. és 610. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Nagyvárad—Székelykoesárd—Marosvásárhely között az 511. és 512. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Kolozsvár—Brassó között az 513. és 514. sz. személyvonatok. Budapest—Püspökladány—Debrecen K1-rályháza között az 1705., 1706., 1707. és 1708. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Belgrád között a 912., 907., 908. és 909. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Szabadka között a 910. és 913. sz. személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Szabadka—Boz-

ma—Bród között az 1201. és 1202. sz. gyorsvo-
natok. Budapest keleti p. udvar Fiume között
az 1007., 1010., 1008. és 1009. sz. személyvo-
natok. Budapest keleti p. udvar Újdombóvár—
Pécs között az 1905. és 1908—1912. sz. sze-
mélyvonatok. Budapest keleti p. udvar Adony-
pusztaszabolcs—Tapolca között az 1110., 1902—
1106., 1109. és 1105—1005. sz. vonatok. Buda-
pest keleti p. udvar Miskolc—Kassa között az
1511., 1512., 1513. és 1514. sz. személyvona-
tok. Budapest keleti p. udvar Miskolc—Sátor-
aljaiújhegy—Lavocone között a 404—404a, 401a
401. sz. gyorsvonatok. Budapest keleti p. ud-
var Sátoraljaiújhegy között a 407. és 408. sz.
személyvonatok. Budapest keleti p. udvar Hat-
van—Ruttká között a 306., 308., 309. és 305.
sz. személyvonatok.

A balkánvonatok közlekedésében változás
nem áll be.

A helyi vonatokra — valamint az elágazó
— és h. é. vasutak menetrendjére vonatkozó
adatok az egyes üzletvezetőségek hirdelményei-
ben fognak közzétetni.

— A kereskedelmi miniszter leirata a ka-
marához a pamutkészletek felajánlásáról. Je-
lentettük annak idején, hogy az érdekelt ke-
reskedők december hónap folyamán gyűlést
tartottak, amelyben elpanaszolták, a pamut-
készletek felajánlása miatt őket ért sérelmeket
és ezek orvoslását követelték. A kereskedelmi
és iparkamara a gyűlés határozatát részletes
felhívással adta a kereskedelmi miniszter
tudomására. A kereskedelmi miniszter most
válaszolt a kamara felhívására és kitérte
helyezte a legsúlyosabb sérelmek reparálását.
A miniszter azt közli, hogy a pamutközpont
által megvásárolt cikkek átvételi árát a jövőben

sokkal méltányosabban fogják megállapítani,
ugy, hogy a kereskedők ne károsodjanak. A
miniszter utasította a pamutközpontot, hogy a
a felajánlásra sürgősen válaszoljon a kereske-
dőknek, nehogy különösen a vidéki cégek
kénytelenek legyenek hónapokig heveríteni
cikkeiket üzletükben, mert a Pamutközpont
nem értesíti őket, hogy miképpen rendelkezik
az árukkal. A miniszter végül közli, hogy szar-
badforgalom tárgyát csak a vámkülföldről szár-
mazó árak képezik, de csak akkor, ha külföldi
eredetűket a miniszter előtt igazolják a cégek
és a szabad áruforgalomba hozatalt a miniszter
engedélyezi.

— **Zsákok elárverése.** Közírré tesszük,
hogy a közlekedés tulajdonában lévő zsákok-
ból folyó évi február hó 23-án délután 4 óra-
kor háromezer darab zsákot készpénzfizetés
mellett eladunk. A zárt ajánlathoz: Ötszáz
korona bántpénz melléklendő. A zárt ajánla-
tok a fent említett időpontig a gazdasági ta-
nácsnoknál beadandók. A városi tanács.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. február 14-én szerdán:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Z s u z s i.

Vigjáték 3 felvonásban.

Közdete 8 órákor.

A szerteszéscsere tétel:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

AZ
eseményekről napról-napra a legalaposabb és
a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége
valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az
Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség
fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem
szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden
rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak
a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, vala-
mint a hártéren küzdő katonáknak is előszer-
velten olvasott

NAPILAPJA.

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tisztviselője. Felismulta
az összes archámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen
ártalmatlan és fájdalom nélkül végezhető el a legnehezebb esetekben is.
Gyönyörű eredményez, megelégedést keltve teszi az arcot, ezáltal felkeltve
fiatalit. Kötelezően minden nőnek évente legalább egyszer alkalmazni a
felső bőrréteget, hogy a hónapok óta lerakódott idegen anyagoktól (pudor,
kenőcsök) és baktériumoktól megtisztítsa. Eredményes sikerrel a leg-
jobbban az eljárás, hogy aki már mekkorára, a legnagyobb megelé-
desét nyilatkoztatta. Szakcsalóm kozmetikus arcápoló intézetemben hírhedtesen
Bethány-utca 10. szám alatt. 1917

Bartháné, szakképzett kozmetikus

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Aradon.

3825—1917. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános
írásbeli versenyárgyalást hirdet a Gyulafahérvár állomáson lévő pályá-
vendégszobák bérletére. A bérlet 1917. évi március hó 1-ével kezdődik és
tart 5 éven át, vagyis 1922. évi február hó 28-ig.

A pályázati feltételek a magyar királyi államvasutak aradi üzlet-
vezetősége általános osztályában (1. oszt.) a hivatalos órák alatt dél-
előtt 8 óráig és 2 óráig bármikor beérkezhetők, vagy írásbeli meg-
keresés mellett a megjelölt bélyegjegyek előzetes megtáldése után
királyi postán is megkaphatók.

Az ajánlatot és mellékleteit ivenként 1 koronás okmánybélyeg-
gel ellátva, lepecsételt borítékban a következő leírással:

„Ajánlat a 3825—1917. számú versenyárgyalási hirdetés alapján
a Magyar Királyi Államvasutak Gyulafahérvár állomásán lévő pályá-
vendégszobák bérletére” kell benyújtani, vagy postán beküldeni és pedig
legkésőbb 1917. február hó 24-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetősé-
g általános (1.) osztályának fiókjában (Üzletvezetőségi postafiók Arad,
Vámos császár-tér 3. szám, I. em., 25. ajtó)

Az ajánlatok a benyújtásra küldött boríték lezárásával a magyar
királyi államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában szennel let-
bontandók, mely alkalommal az ajánlattevők vagy azok igazait kép-
viselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napjának, vagyis 1917. évi
február hó 23-án déli 12 óráig a pályázónak 200 szaz Kötőpénz ko-
rona bántpénzt kell letenni a magyar királyi államvasutak aradi
üzletvezetősége gyűjtőpénztárára, hivatkozással a hirdetés verseny-
árgyalás száma, azaz 3825-1917, és a bántpénz a pályázás a pályázás
értékpapírokban, mely bántpénz esetleg postán is beküldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítottak,
de névelőkkel felül számításba nem vétetnek.

Azok a felek, akik a postatakarékpénztár cheque forgalmában
bent vannak, a bántpénzt a postatakarékpénztár utján is letétehetik.
Az ajánlatban a bántpénz letételének megtörténte megemlítenő
ugyan, de az első nyert letéti jegy nem csatolandó. A bántpénzt az
ajánlattevő csatolni nem szabad, mert az ilyen csatolt összeg bánt-
pénzül el nem fogadható. Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabály-
talanul kialakított, az ajánlattevő vagy meghatalmazottja által alá nem
írt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett

borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag vagy
esetleg tévesen került és oly ajánlatok, melyekre utóbb az alírt bánt-
pénz visszatér, le nem vétetnek, hogy embe nem vétetnek.

Az ajánlatok csak a választás a felajánlott bérletre való te-
kintet mellett szabadon térhetnek.

Arad, 1917. február hó 8-án.

Just. Üzletvezető.

(Ujnyomást nem díjazunk)

Részvénytőke és tartalékalapok 232 millió korona.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

Aradi fiókjánál

(Andrássy-tér 14.)

megnyilt

a safe deposit, melyben az ügyfelek ér-
tekeiket „tertkpapírok”,
betéti könyveket, ékszereket, arany ezüst tárgyakat stb.)
saját záraik alatt őrizhetik.

Az acél rekeszek bérösszege:

kis	rekesz egész évre 24.— K, félévre 12.— K
közép	” ” 36.— K, ” 18.— K
nagy	” ” 50.— K, ” 25.— K

A rekeszek d. e. 9—1 óráig és d. u. 3—6 óráig
állnak a felek rendelkezésére.

Selbilágosítással díjtalanul állunk rendelkezésre.

Ajánlok azonnali átvételre 10 mm.

CONSERVKÁVÉI,

cukrozottat.

Rosenberg József

ker. áruügynök

Arad, Thököly Imre-utca 37. szám.

Szőlősgazdák

figyelmébe ajánljuk

PEROCID

tiszta német gyár mány — gar. 45% — ami iserium által ajánlott egyedül megbízható kékítő pótló-szer, perme ezé re, — napi aron.

RAFFIA

I. M. yunga, szép fehér hosszú szá'u minőség. — ered. bálakban és kimérve, — napi aron.

H permangan-kali

für. per. o. spora és isztharmat elleni védekezésre, nap aron.

Vojtek és Weisz

Arad.

1149

HIRDETMEY.

Vállalatunk felszámolása folytán eladjuk összes gépeinket (gyorsasajtók, téglanyomók, vonalozógépek, litografiai gyorsasajtó és kövek, lemezollók, fűzőgépek, prések, számozógépek, villanymotorok) és befűtőket, valamint a felszerelési tárgyait

egészben

vagy részletekben.

Ugyisint eladásra kerülnek komplett könyv. yomda, litografiai és könyv-kötészeti berendezések, asztalok, álványok, villany- és gázlámpák is. Mindezek gyári telepünkön megtekinthetők.

Nagyvárad, 1917. év február hó.

Bihar nyomda részvény-társaság felszámolásban.

1149

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Meghívó.

Az „Ujszentannai Népbank Részvénytársaság”

15. évi rendes közgyűlését

1917. évi február hó 27-én d. u. 3 órakor tartja az intézet saját helyiségében, melyre a részvényeseket, figyelmeztetéssel az alapszabályok 16. §-ára, tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítő két részvényes megválasztása.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1916. évi zárszámadások előterjesztése, indítvány a tiszta nyereség felosztásáról és e felelt hozandó-határozat; az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
 3. Két igazgató és egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
 4. Egyéb indítványok.
- Ujszentanna, 1917. évi február hó 12.

Szabó Béla, s. k.
elnök.

Megjegyzés. Az alapszabályok 16. §-a értelmében a közgyűlésen csak azok a részvényesek bírnak szavazati joggal, kiknek részvényei legalább 1 hónappal a közgyűlés megtartása előtt nevükre átiratnak és a közgyűlést megelőző napon déli 12 óráig az intézet pénztáránál térítvény ellenében letéttek.

Vagyoni Mérleg-számla 1916. évi december hó 31-én.

Vagyoni		Mérleg-számla 1916. évi december hó 31-én.		Teljes	
Főkönyvi lapszám	Összeg	Főkönyvi lapszám	Összeg	Összeg	Összeg
137	Pénzkészlet	30495 06	97	Részvénytőka	400000
148	id. lat. eih. tőke	456142	130	Tartalékalap*	347422 02
136	Váltó kölcsonők	1173174	154	Betétek	1849775 42
143	Kötvény kölcsonők	2071 5	151	De nem fiz. bet. kam adó	4010 90
144	Jelzálog kölcsonők	243376	146	Függő tetelek	7253 70
152	Pól ó-számia kölcsonők	28786 68	160	F. i nem vett osztalók	1015
155	Értékpapir M. Kir. hadikő. ca. 500 000.— Kor. 6% os (18 50 000.— K. 5% os & 96 K.	240000	96	Átmeneti passiv kamatok 1916. évi nyereség egyenleg	16264 19 43669 58
158	P. n. intézeti közp. (2 üzlet-roz)	3400			
132	Ingatlan	4000			
138	L. m. arad	18940			
12	Intezeti székha	34000			
156	Előleg értékp. pirokra	4956 10			
98	Leltar	8000			
	Leltaról lerás	300			
96	Átmeneti actív kamatok	15000			
		2460424 82			2460424 82

Ujszentanna, 1916. évi december hó 31-én.

Fogassy László, s. k.
vezető titkár.

Könyvelésért:
Ackermann Mihály, s. k.

Igazgatóság:

Szabó Béla, s. k.
elnök.	Blezefer János, s. k.	Stieger Ferenc, s. k.	Guttinger János, s. k.
Franck Viktor, s. k.	Princzinger Mihály, s. k.	Millich János.
hadbavonult.	Faragó István.
hadbavonult.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Felügyelő-bizottság:

Ackermann István, s. k.	Stieger András, s. k.	Scherer Géza, s. k.	Kreittler József.
hadbavonult. |
|-------------------------|-----------------------|---------------------|-----------------------------------|

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről.

Az apróhirdetéseket a szavak szerint számoltjuk.
 Minden szó hirdetés ára 8 fillér. Vas- tagabb betűkkel 16 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket selután 1/2 óráig ve- sünk fel.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogát, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmában feje eredeti alakjában nem közlésre, megváltoztatása.

Levelezés.

„Steiermark“
 jelgére levél ment. Kérem átvenni. 1151

„Steiermark“
 levele van „Fehérszegi“-től a kiadó- hivatalban. Kérem átvenni. 1142

„Köcsk“
 jelgére levél ment. 1154

Lakást keres.

Gyermektelen két tagú család május elsejére kétszobás modern lakást keres. Ajánlatok „Tiszta“ jelgére a kiadó- hivatalba keretnek. 800

2 szobás lakás konyhával és mellékhelyiségekkel, ke- restetik március 1-re. Cim a kiadóhiva- talban. 1170

Alkalmazást keres.

Kötés, rövid és díztárn kereskedősegéd március 1-re állást keres vidéken. Cim Kautter Herman, Körösbü- köny. 1148

Deutsches Fräulein sucht Stelle als Gesellschafterin zu einle- stehender vornehmer Dame. Adresse in der Administration dieses Blattes. 1155

Fiatall
 fűszer és vaskezelő segéd azonnalra állást keres. Címeket a kiadóhivatalba küld. 1156

Fiatall házmesterkedő segéd azonnali belépésre állást keres. Cim: Fáyva Illés, Szemlak. 1126

Alkalmazást nyer.

Tanuló felvétetik Hoffmann Ottó cégnel, Szabadság-tér 10. számon. 1141

Házmester-pár kerestetik március 1-re. Boros Bent-tér 16. 1145

Fiatall leány, ki rőtés üzletben már volt, alkalmazást nyer. Román nyelvet bíró előnyben. Cim a kiadóhivatalban. 1146

Keresek azonnali belépésre fűszeres segédet, ro- mánu nyelvismerettel. Schönbrunn Albert. Keragyháza. 106

Nyomdász-tanulóknak felvétetik két fű, kik a 14. évet befejtöt- ték és legalább 6 osztályt végeztek. Bő- vebbet a kiadóhivatalban.

Ingatlan.

Urbán ingatlan 6. számon ház eladó. Bővöböt Porczán Lajos ur vendéglőjében. 1147

Jól jövedelmező magánház, nagy borpüccével, Csiky Gergely- utca 25. eladó. 1033

Gyógyászat.

Az ungas fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje- sen pótolja a Hens—Földes-téle fájdalom- csillapító balsam, teljesen azonos össze- tételű, mint a Bengue Hament. Ara 2 korona. Földes gyógyszerár, Hens gyógy- gyszerár. 12

Üzletek.

Üzlethelyiség átadó Szabadság-tér 5—6. szám. Bővöböt Ham- mer Vilmos villanyműszerésznel. 1023

Vétel és eladás.

Könyveket és egyéb könyvtárakat vesz Deak Béla Könyvkereskedése és modern antikvárium a Forray utca. Telefon 302. 871

Egy máig használt egyenáramú 24, leeres motor átadó. Bővöböt az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Különféle.

Melacott. A legértelmesebb arcserpítő és finomító. Liszadó, fényes, zsíros, sikkasztó (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapot- va öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögön csodás szep lesz, miután valami mesés többlet finomsága hormattal volna bevonna. Az arckak pár nap alatt simul- nak. Ara 1 korona. Dr. Földes és Hahs piperezappan és vegyezeti gőzre Aradon. Tíz mellett ne használjuk. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny“ részese felvételnek a Messenger-boy iródnában, Deak Ferenc- a. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.“ 13—1917. vejr. számon.

Arverési hirdetmény.

Általános bírósági végrehajtó az 1861. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzéteszi, hogy az aradi bír. végrehaj- tónak 1916. évi 5476. számu vég- rőse következtében Dr. Köpt Já- nos ügyvéd által megvált Arad- megyei gar. egyesület javára 128 K 23 fillér s jár. összeg 1915. évi január hó 16-án fogantatott ki- ségítési végrehajtás után lefo- gált és 850 koronára becsült ké- velőseiségek, u. m.: kocsi, sörtes, szalma, stb. nyilvános árve- résen eladatnak.

Mely árverésnek a kijelenté kir. jóváhagyásával 1916. évi P. 9635. számú végrendelet folytán 128 kor. 28 fillér tökéletesítés, ennek 1915. évi január hó 16. napjától járó 5% kamattal, 1/2% váltóval, és eddigöss- szesen 149 kor. 92 fill.-ben bírelag már megállapított költségek ere- jéig Sasparánytalan leendő megtar- tására 1917. évi február hó 19-k napjának délutáni 10 órája határidővel kitű- zetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivat- nak meg, hogy az érintett ingó- ságok az 1861. évi LX. törvény- c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzesítés mellett a legfőbb- bet legelőnek értékéig esetén becs- áron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverésendő ingóságokat máskor is le- és fel- foglaltatják és azokra kielégítés jogot nyertek volna, ezen árverés az 1861. évi LX. t.-c. 120. §-a érte- lésében csak javára is elrendelhetik.

Kelt: Kiszegén, 1917. évi február hó 7. napján.

Melassa, kir. bír. végrehajtó.

Lapkihordó pár felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

1989—1917.

Hirdetmény.

A takaréktüzhelyekbe beállított vörösréz melegítő pótlására szolgáló vaslemez-vasmelegítő és az üc nyílás befedésére szolgáló vaslemezfedőlapok legmagasabb árának megállapításáról szóló 4982—1916. M. E. sz. rendeletet a következőkben teszem közhírré:

1. §. A jelen §. és a 2. pontjában megnevezett árakra nézve az érték követelhető legmagasabb árak:

1. A takaréktüzhelyekbe beállított vörös rézvasmelegítő pót- lására szolgáló, 06—07 mm. vastag vaslemezről készült, kívül és belül horgonyozott vasmelegítő fedővel együtt, nagyban való eladás- nál kilogrammonként 450 korona; kicsinyben való eladásnál kilo- grammként 640 korona.

2. A takaréktüzhely lapján lévő ücnyílás lefedésére szolgáló, négy ponton a tüzhelysphen erősített lemeze, vaslemezről készült fedőlap a szorítóvasakkal együtt a nagyban való eladásnál kilogram- monként 150 korona, kicsinyben való eladásnál 200 korona.

Az az árverelő, aki az 1-ső §-ban meghatározott valamely ár- cikket a hatóságilag megállapított árán drágábban árult, közbiz- ságot követ el és két hónapig terjedhető elárással és hatszáz koronáig ter- jedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január hó 24.

Green, főkapitány.

Magyar gyógyborok

Kituno minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elebrangu minőségű, verkapzó gyógybor, vérszegények, láb- badozók, sápkáros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorérintő szer, három fűszeres ízű, zson- gós, a gyomorba és belekre jó hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegségek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja- valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj- ságait és kiválóan alkalmas a most nemcsak a gyomorsavhiány helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátyás gyógy- szertárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
 Peppo hintőpor „ „ „ 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANA- GALLIN használatát által. Ke- zeltése igen egyszerű, nem pis- kit, nem ragadós. A beszerzés néi vigyázni kell az ANA- GAL- LIN szóra. Ara használati utas- sítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájrüregét desztificálja, utóke- gen kellemes. Ara egy porcellán- szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertára Arad, Andrássy-út 22. sz. (Megyeháza mellett.)